

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2016. GODINU**

SADRŽAJ

1.	UVOD	3
1.1.	<i>Metodologija praćenja i prikaza državnih potpora</i>	4
1.2.	<i>Prikupljanje i obrada podataka o državnim potporama</i>	7
1.3.	<i>Metodologija prikaza podataka o državnim potporama</i>	8
1.4.	<i>Sadržaj Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2016. godinu</i>	9
1.5.	<i>Sažetak Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2016. godinu</i>	10
2.	DRŽAVNE POTPORE U 2016. GODINI	12
2.1.	<i>Usporedba s makroekonomskim pokazateljima</i>	12
2.2.	<i>Kategorije državnih potpora</i>	16
2.3.	<i>Državne potpore prema instrumentima</i>	18
2.4.	<i>Državna jamstva kao instrument potpore</i>	21
3.	DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU	23
4.	DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA	26
4.1.	HORIZONTALNE POTPORE	27
4.1.1.	<i>Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije</i>	30
4.1.2.	<i>Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije</i>	32
4.1.3.	<i>Potpore za zapošljavanje</i>	33
4.1.4.	<i>Potpore malim i srednjim poduzetnicima</i>	34
4.1.5.	<i>Potpore za usavršavanje</i>	36
4.1.6.	<i>Potpore za kulturu</i>	37
4.1.7.	<i>Potpore za razvoj širokopojsnih mreža</i>	38
4.2.	REGIONALNE POTPORE	39
4.3.	DRŽAVNE POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	42
4.4.	SEKTORSKE POTPORE	44
4.4.1.	<i>Potpore prometu</i>	47
4.4.2.	<i>Potpore brodogradnji</i>	49
4.4.3.	<i>Potpore turizmu</i>	51
4.4.4.	<i>Potpore za sanaciju i restrukturiranje</i>	52
4.4.5.	<i>Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje</i>	53
5.	DRŽAVNE POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2	55
6.	POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	58
7.	DRŽAVNE POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI	62
8.	PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2017. GODINI	64
9.	ZAKLJUČAK	65
	PRILOG 1. <i>Davatelji potpora na razini središnje države u 2016. godini</i>	68
	PRILOG 2. <i>Kategorije državnih potpora</i>	69
	PRILOG 3. <i>Instrumenti državne potpore</i>	72

1. UVOD

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2016. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće) izradilo je Ministarstvo financija sukladno Zakonu o državnim potporama (Narodne novine, broj 47/14; u daljnjem tekstu: Zakon), te je isto sukladno odredbama Zakona dužno podnijeti na usvajanje Hrvatskome saboru.

Navedeno Izvješće je četrnaesto po redu, a četvrto koje je izradilo Ministarstvo financija, budući da je prvih deset izvješća izradila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija) koja je bila nadležna za poslove državnih potpora u razdoblju od 2. travnja 2003. godine do 23. travnja 2014. godine.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2016. godinu sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u Republici Hrvatskoj dodijeljenih u 2016. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim državnim potporama u 2014. i 2015. godini po propisanoj metodologiji i propisima donesenim temeljem Zakona, odnosno sukladno metodologiji prikazivanja državnih potpora koja se koristi u Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU).

Izvješće se temelji na dostavljenim podacima o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti koje su dostavili davatelji potpora Ministarstvu financija, a to su nadležna ministarstva, agencije, fondovi, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave. Analitičkim pregledom državnih potpora, usporedive su razine i strukture državnih potpora dodijeljenih u Republici Hrvatskoj s odgovarajućim podacima EU u cjelini, odnosno s državama članicama EU pojedinačno. U Izvješću za 2016. godinu uključeni su i podaci o dodijeljenim državnim potporama poljoprivredi i ribarstvu, iako navedene potpore nisu predmet Zakona, no Zakonom je propisano kako je Ministarstvo poljoprivrede obvezno surađivati s Ministarstvom financija glede navedenog te kako Izvješće treba sadržavati i podatke o državnim potporama poljoprivredi i ribarstvu.

Do dana pristupa Republike Hrvatske EU, 30. lipnja 2013. godine, sukladno odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; u daljnjem tekstu: SSP) i tada važećeg Zakona o državnim potporama (Narodne novine, br. 47/03, 60/04, 140/05 i 49/11), Agencija je bila nadležna za odobravanje, nadzor i povrat dodijeljenih državnih potpora, a nakon pristupanja Republike Hrvatske EU 1. srpnja 2013. godine, sukladno članku 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU), naprijed navedene aktivnosti preuzela je Europska komisija.

Područje državnih potpora prikazano u ovom Izvješću uređeno je Zakonom, Pravilnikom o dostavi prijedloga državnih potpora, podataka o državnim potporama i potporama male vrijednosti te registru državnih potpora i potpora male vrijednosti (Narodne novine, br. 99/13 i 121/16; u daljnjem tekstu: Pravilnik) te aktima EU vezano za pojedine kategorije odnosno instrumente državnih potpora, kao i potpore male vrijednosti¹. Pravilnikom se unapređuje sustav praćenja i evidencije korištenja i

¹ Na mrežnoj stanici Ministarstva financija: <http://www.mfin.hr/hr/propisi>, nalazi se većina objavljenih važećih propisa Europske unije o državnim potporama.

učinaka dodijeljenih državnih potpora, te se uz naputke i obrasce vezane uz prijavu državnih potpora, propisuje sadržaj Izvješća: od klasifikacije državnih potpora, načina dostave podataka o dodijeljenim državnim potporama do prikupljanja podataka o korištenju i učincima dodijeljenih državnih potpora.

1.1. METODOLOGIJA PRAĆENJA I PRIKAZA DRŽAVNIH POTPORA

Pravni temelj

Zakon uređuje nadležnost tijela Republike Hrvatske iz područja državnih potpora i potpora male vrijednosti, politiku državnih potpora Republike Hrvatske, postupanja prije dodjele državnih potpora, vođenje evidencija te izvještavanje o državnim potporama te potporama male vrijednosti.

Pojam državne potpore

Državna potpora je sukladno Zakonu, stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica EU u skladu s člankom 107. UFEU-a. Ovaj pojam državne potpore preuzet je iz članka 107. stavka 1. UFEU-a koji dodatno propisuje i da su državne potpore nespojive s unutarnjim tržištem.

Korisnik državne potpore/potpore male vrijednosti sukladno Zakonu, je svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu/potporu male vrijednosti, bez obzira na njen oblik i namjenu.

Davatelj državne potpore/potpore male vrijednosti je središnje tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje državne potpore/potpore male vrijednosti.

Kako bi utvrdili ima li neka državna intervencija karakter državne potpore, sukladno odredbama Zakona koje uređuju pojam državne potpore, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju dodjele državnih sredstava, utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni uvjeti koji se odnose na izvore sredstava, davanje prednosti na tržištu i s time povezanom selektivnosti i može li se time stvarno ili potencijalno utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EU te je potrebno u svakom konkretnom slučaju utvrditi radi li se o:

- 1) **dodjeli državnih sredstava** – državnom potporom smatra se ona mjera koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnom potporom se smatra i manji odnosno neostvareni prihod države zbog neplaćenog poreza, doprinosa ili drugog nepodmirenog dugovanja odnosno neizvršene financijske obveze prema državi, prodaja zemljišta odnosno nekretnina ispod tržišne cijene i bez provedenog natječaja i sl. Državnim

sredstvima smatraju se i sredstva od Unije (npr. iz strukturnih Fondova) ako nacionalna tijela imaju diskrecijsko pravo odlučivanja o upotrebi tih sredstava.

- 2) **ostvarivanju prednosti na tržištu** – ekonomska prednost na tržištu ostvaruje se činjenicom da je korisnik potpore primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobođanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni nižoj od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.
- 3) **selektivnosti** – da bi ovaj kriterij bio ispunjen, potrebno je utvrditi je li određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz proračuna države, jedinice lokalne ili područne samouprave ili druge pravne osobe davatelja potpore, pa je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. O selektivnosti se može raditi i kada postoji određeno diskrecijsko pravo odlučivanja prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.
- 4) **utjecaju na trgovinu između Republike Hrvatske i EU** (tržišno natjecanje) – U ovom slučaju utvrđuje se utječe li, zbog dobivene potpore, poduzetnik ili proizvodnja određene robe i/ili usluge na trgovinu između država članica EU, odnosno dolazi li do narušavanja tržišnog natjecanja.

Državnom potporom se stoga može smatrati svaka mjera dodijeljena u korist poduzetnika u smislu Zakona i pravne stečevine EU ukoliko su kumulativno ispunjeni naprijed navedeni kriteriji te se svaka takva mjera smatra državnom potporom nespojivom s unutarnjim tržištem. Međutim, ukoliko pojedina mjera kumulativno ne ispunjava sva četiri naprijed navedena kriterija, tada se ne radi o državnoj potpori.

Državne potpore dodjeljuju se putem **programa državnih potpora i kao pojedinačne potpore**, i to:

- 1) **Program državne potpore** je pravni akt temeljem kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore.
- 2) **Pojedinačna državna potpora** je državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore uz obvezu dodatnog odobravanja.

Međutim, članak 107. stavak 2. UFEU-a propisuje vrste potpora koje su spojive s unutarnjim tržištem, a riječ je o sljedećim vrstama potpora:

- a) potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima ako se to čini bez diskriminacije u odnosu na podrijetlo predmetnih proizvoda
- b) potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili izvanrednih događaja
- c) potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke na koje je utjecala podjela Njemačke, u mjeri u kojoj je ta potpora

potrebna kako bi se nadoknadile posljedice gospodarski nepovoljnijeg položaja prouzročenog tom podjelom. Pet godina nakon stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, usvojiti odluku o stavljanju ove točke izvan snage.

Dok članak 107. stavak 3. UFEU-a propisuje koje se vrste potpora mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem:

- a) za poticanje gospodarskog razvoja područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenošću
- b) za promicanje kulture i očuvanje baštine ako takve potpore ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u EU u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu
- c) za provedbu značajnih međunarodnih projekata ili otklanjanje ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu
- d) za poticanje određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu
- e) pravnim i fizičkim osobama kojima se temeljem posebnih propisa povjerava obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa ili utvrđuje isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, a bez kojih ne bi mogle obavljati i provoditi povjerene im zadaće, uz uvjet da državne potpore predstavljaju isključivo naknadu za obavljanje i provedbu tih zadaća.

Međutim, ne postoji mogućnost diskrecijskog odlučivanja o tome što se smatra državnom potporom, odnosno koja mjera ne predstavlja državnu potporu, ili na koje vrste potpora se odnose navedena izuzeća, budući svaki oblik potpore i svako izuzeće od opće zabrane dodjele potpora uređuju posebni propisi koji detaljno uređuju uvjete, pravila i mogućnosti dodjele potpora, kao i odluke europskih sudova koje u nedostatku propisa ili u graničnim slučajevima, služe kao instrument za tumačenje propisa o potporama.

Učinak predmetne mjere, a ne njezin uzrok, vrsta ili cilj odlučujući su prilikom dodjele državne potpore, jer sam pojam državne potpore obuhvaća osim subvencija (rashodna strana državnog proračuna) i ostale instrumente državnih potpora koji na razne načine smanjuju prihodnu stranu državnog proračuna i imaju jednake učinke kao i subvencije, kao što su npr. oslobođenje ili smanjenje poreza na dobit. Instrumenti putem kojih se dodjeljuju državne potpore prikazani su u Prilogu 3. ovoga Izvješća.

Što se ne smatra državnom potporom

Sukladno praksi Europske komisije i europskih sudova, sljedeći transferi se ne smatraju državnim potporama:

- transferi sredstava iz državnog proračuna jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i javnim tijelima koja ne obavljaju gospodarsku djelatnost, odnosno potpore javnim tijelima koje obavljaju djelatnost koja nema gospodarski/ekonomski karakter

- opće mjere gospodarske politike koje se odnose na sve poduzetnike i gospodarske sektore, primjerice smanjivanje opće stope poreza na dobit, doprinosa ili drugih sličnih davanja
- državne mjere koje su neutralne u odnosu na državni proračun (tzv. regulatorne mjere)
- nabava robe i usluga po tržišnim cijenama odnosno tržišnoj vrijednosti
- mjere, uključivo i financijske potpore, koje udovoljavaju testu ulaganja po tržišnim uvjetima, odnosno testu ulaganja privatnog poduzetnika (*engl. market economy investor principle*)
- državna jamstva ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: ako korisnik zajma nije u financijskim teškoćama; ako je korisnik zajma u mogućnosti na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države; ako se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena; ako je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i vremenu trajanja i ne pokriva više od 80 posto preostalog duga ili druge financijske obveze
- sredstva dodijeljena fizičkim osobama ili zaposlenicima kada poduzetnici ne uživaju izravnu korist
- potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) koje ne iznose više od 200.000,00 eura u kunsjoj protuvrijednosti po korisniku/jednom poduzetniku u razdoblju od tri fiskalne godine.

Državnom potporom se u smislu Zakona ne smatraju sredstva odnosno pomoć kućanstvima, invalidnim osobama, javnim tijelima i obrazovnim ustanovama te bolnicama za djelatnosti koje nemaju gospodarski karakter, javnim centrima za profesionalno usavršavanje, smanjivanje poreza na dodanu vrijednost za određene skupine proizvoda, potpora namijenjena za obranu i za javne radove i slično.

Također pravila o državnim potporama ne primjenjuju se ako država djeluje „izvršenjem javne ovlasti“ ili ako javni subjekti djeluju „u svojem svojstvu kao tijela javne vlasti“. Primjeri takvih djelatnosti su sljedeći: vojska ili policija, sigurnost i kontrola zračne plovidbe, kontrola i sigurnost pomorskog prometa, nadzor radi sprečavanja onečišćenja, organizacija, financiranje i izvršavanje zatvorskih kazni, razvoj i revitalizacija javnog zemljišta od strane javnih tijela i prikupljanje podataka za upotrebu u javne svrhe na temelju zakonske obveze predmetnih poduzetnika u vezi s objavljivanjem takvih podataka.²

1.2. PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Izješće o državnim potporama temelji se na podacima koje su Ministarstvu financija dostavili davatelji potpora o dodijeljenim državnim potporama te podaci o državnim potporama male vrijednosti.

Ministarstvo financija prilikom prikaza i usporedbe državnih potpora s osnovnim makroekonomskim pokazateljima koristi određene podatke koji se temelje na podacima Državnog zavoda za statistiku, Ministarstva financija te Hrvatske narodne

² Točka 17. Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, C262, od 9. srpnja 2016.)

banke, a metodologija analitičkog prikaza državnih potpora temelji se na metodologiji koju koristi i Europska komisija pri izradi i iskazivanju državnih potpora u EU.

1.3. METODOLOGIJA PRIKAZA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Ministarstvo financija u Izvješću primjenjuje metodologiju praćenja i prikazivanja državnih potpora u Republici Hrvatskoj temeljem metodologije prikazivanja i praćenja državnih potpora u EU, a navedena metodologija je sadržana i objavljena u Pravilniku. Na osnovu navedene metodologije, državne potpore (u daljnjem tekstu: potpore) dijele se na dva osnovna područja:

1. potpore poljoprivredi i ribarstvu i
2. potpore industriji i uslugama.

Potpore se s obzirom na kategoriju odnosno cilj dodjele, unutar potpora industriji i uslugama dijele na **horizontalne potpore, sektorske potpore, regionalne potpore te potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.**

Horizontalne potpore su potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, male i srednje poduzetnike, sanaciju i restrukturiranje kroz programe državnih potpora, zapošljavanje, usavršavanje, kulturu i zaštitu baštine, razvoj širokopojasnih mreža, rizični kapital te ostale horizontalne ciljeve.

Sektorske potpore, za koje prilikom dodjele vrijede posebna pravila o potporama su potpore koje se odnose na sljedeće sektore i djelatnosti: kopneni promet (cestovni, željeznički i unutarnji plovni promet), pomorski promet, zračni promet, brodogradnju, proizvodnju čelika, turizam, financijske usluge, sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (pojedinačne potpore), kinematografiju i ostalu audiovizualnu djelatnost, javne radiodifuzijske usluge, poštanske usluge te ostale nespomenute djelatnosti.

Regionalne potpore, u Izvješću prikazane i kao posebna kategorija na način predviđen metodologijom EU, su potpore za poticanje gospodarskog razvoja slabije razvijenih regija, po ciljevima i namjeni spadaju u horizontalne potpore, te su u jednom dijelu Izvješća i prikazane unutar horizontalnih potpora.

Potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave, u Izvješću su prikazane kao posebna kategorija kako bi se dobio uvid u korištena sredstva i namjene potpora dodijeljenih na lokalnoj razini, po ciljevima i namjeni mogu spadati u horizontalne potpore, te su u jednom dijelu Izvješća i prikazane unutar horizontalnih potpora.

Potpore male vrijednosti³ su u ovom Izvješću prikazane zasebno jer se navedene potpore u stvari i ne smatraju potporama u smislu Zakona, jer ne predstavljaju državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, međutim, obzirom da velik

³ Potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) ne smatraju se državnim potporama, jer zbog samog ograničenog iznosa od najviše 200.000,00 eura u kunsjoj protuvrijednosti, ne utječu na trgovinu između Republike Hrvatske i članica EU te se iznosi tih potpora ne pribrajaju ukupnom iznosu dodijeljenih državnih potpora. Za *de minimis* potpore vrijede posebna pravila dodjele te za njihovu dodjelu nije potrebno mišljenje Ministarstva financija, odnosno odobrenje Europske komisije.

broj davatelja potpora svoje programe temelji na *de minimis* potporama, njima se dodjeljuju i značajna proračunska sredstva.

Potpore se mogu dodjeljivati putem **različitih oblika ili instrumenata dodjele** kao što su: subvencije i porezna izuzeća (A), udjeli u vlasničkom kapitalu (B), financijski transferi (C), jamstva i opozvana jamstva (D) te ostalo (E).

U Prilogu 2. ovog Izvješća, prikazan je detaljan pregled kategorija potpora, a u Prilogu 3. pregled svih instrumenata dodjele potpore.

1.4. SADRŽAJ GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2016. GODINU

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2016. godinu sastoji se od devet poglavlja i tri priloga. **Poglavlje 1.** je uvodni dio Izvješća koji prikazuje metodološka objašnjenja i temeljne odrednice sustava državnih potpora, objašnjava metodologiju prikupljanja i prikaza podataka o potporama te prikazuje sadržaj i kratak sažetak Izvještaja za 2016. godinu. **Poglavlje 2.** prikazuje podatke o potporama u apsolutnim i relativnim vrijednostima, opisuje trendove njihovih kretanja za razdoblje od 2014. do 2016. godine te prikazuje usporedbu s osnovnim makroekonomskim pokazateljima kao što su bruto društveni proizvod, proračunski rashodi države, broj zaposlenih, broj stanovnika i sl. Također, prikazane su i dodijeljene potpore prema ciljevima i kategorijama, te prema instrumentima dodjele.

U **Poglavlju 3.** prikazani su podaci o dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu, dok **Poglavlje 4.** prikazuje dodijeljene potpore u sektoru industrije i usluga, odnosno prikazuje podatke o dodijeljenim horizontalne potpore, koje čine potpore: za istraživanje i razvoj i inovacije, za zaštitu okoliša i očuvanje energije, malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje, zapošljavanje, za kulturu te razvoju širokopojasnih mreža. Prikazane su također, regionalne potpore, potpore na lokalnoj razini te potpore dodijeljene posebnim sektorima, kao što su: potpore sektoru prometa, brodogradnji, turizmu, za javno radiotelevizijsko emitiranje i za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika.

Poglavlje 5. prikazuje dodijeljene potpore prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2), **Poglavlje 6.** prikazuje potpore male vrijednosti (*de minimis* potpora), u **Poglavlju 7.** prikazan je uspoređan prikaz potpora u Republici Hrvatskoj i EU i njezinim državama članicama, **Poglavlje 8.** daje procjenu Ministarstva financija o dodjeli potpora za 2017. godinu, dok se u **Poglavlju 9.** nalazi Zaključak. Na kraju Izvješća dani su prilozi koji detaljnije prikazuju metodologiju izrade Izvješća, daju popis davatelja potpora na nacionalnoj razini te popis instrumenata dodjele potpora.

1.5. SAŽETAK GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2016. GODINU

U Republici Hrvatskoj je u 2016. godini dodijeljeno ukupno 11.418,9 milijuna kuna potpora, dok je udio navedenih potpora u bruto društvenom proizvodu (u daljnjem tekstu: BDP) iznosio 3,31 posto. U istoj godini je udio potpora u rashodima države iznosio 9,50 posto, potpore po zaposlenom iznosile su 8.212,60 kuna, dok su potpore po stanovniku Republike Hrvatske iznosile 2.655,60 kuna.

Potpore se prema kategorijama dijele na potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva te na potpore sektoru industrije i usluga (tzv. horizontalne i sektorske potpore). U 2016. godini, potpore sektoru industrije i usluga iznosile su 6.471,1 milijun kuna, što čini 56,7 posto ukupno dodijeljenih potpora, te s udjelom u BDP-u od 1,87 posto, dok su potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva iznosile 4.947,8 milijuna kuna, odnosno 43,3 posto ukupno dodijeljenih potpora, te je udio tih potpora u BDP-u 1,43 posto.

U ukupno dodijeljenim potporama sektoru industriji i uslugama u 2016. godini u iznosu od 6.471,1 milijun kuna, sektorske potpore imaju udio od 50,7 posto odnosno dodijeljene su u iznosu od 3.281,9 milijuna kuna, dok se na horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, odnosi udio od 49,3 posto ili iznos od 3.189,2 milijuna kuna. Od ukupnog iznosa horizontalnih potpora u 2016. godini, od iznosa 3.189,2 milijuna kuna, na horizontalne potpore u užem smislu⁴ odnosi se 2.187,9 milijuna kuna, na regionalne potpore 942,0 milijuna kuna, te na potpore na lokalnoj razini 59,3 milijuna kuna.

U strukturi horizontalnih potpora u „užem smislu“ koje su dodijeljene u 2016. godini u iznosu od 2.187,9 milijuna kuna, najviše je potpora dodijeljeno za zaštitu okoliša i uštedu energije u iznosu od 1.475,3 milijuna kuna, malim i srednjim poduzetnicima 397,3 milijuna kuna, za zapošljavanje 167,3 milijuna kuna, za kulturu 83,3 milijuna kuna, za usavršavanje 51,5 milijuna kuna te za istraživanje i razvoj i inovacije 13,2 milijuna kuna. Udio horizontalnih potpora u „užem smislu“ u BDP-u iznosi 0,63 posto, u ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga 33,8 posto, te u ukupno dodijeljenim potporama 19,6 posto. U 2016. godini, regionalne potpore su dodijeljene u iznosu od 942,0 milijuna kuna, dok su potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene u iznosu od 59,3 milijuna kuna.

Potpore posebnim sektorima odnosno sektorske potpore su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 3.281,9 milijuna kuna, s udjelom od 50,7 posto u ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama, dok je taj udio u ukupno dodijeljenim potporama 28,7 posto. Unutar sektorskih potpora, najviše potpora odnosi se na usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje 1.215,2 milijuna kuna, na potpore sektoru prometa 1.152,0 milijuna kuna, za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 580,9 milijuna kuna, sektoru brodogradnje 315,2 milijuna kuna te sektoru turizma 18,6 milijuna kuna.

Unutar sektorskih potpora, prevladavaju potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge, a u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 2.415,5 milijuna kuna, što predstavlja udio od 21,2 posto

⁴ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu te razvoj širokopojsnih mreža.

ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore odnose se na javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa, na usluge u željezničkom, pomorskom, zračnom i kopnenom cestovnom prometu te za poštanske usluge.

Potpore prema instrumentima dodjele, su u 2016. godini dodjeljivane najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata u iznosu od 8.014,0 milijuna kuna ili s udjelom od 70,2 posto u ukupno dodijeljenim potporama. Slijede kapitalna ulaganja, udjeli u vlasničkom kapitalu te pretvaranje duga u vlasnički udjel s iznosom od 1.831,6 milijuna kuna odnosno 16,0 posto, potom porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova od 1.258,8 milijuna kuna ili 11,0 posto, putem jamstava i opozvanih odnosno aktiviranih jamstava iznos od 278,3 milijuna kuna ili 2,5 posto dok je najmanje potpora dodijeljeno putem povoljnih zajmova te zajmova poduzetnicima u teškoćama u iznosu od 36,2 milijuna kuna ili 0,3 posto.

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 702,8 milijuna kuna, a najvećim dijelom dodijeljene su putem subvencija s udjelom od 57,8 posto, kroz kapitalna ulaganja 14,4 posto, kroz porezna oslobođenja i izuzeća 14,3 posto, putem jamstava 5,0 posto, dok se ostalih 8,5 posto odnosi na neposredne subvencije kamata, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa, prodaju državne imovine pod povoljnim uvjetima, povoljne zajmove, otpis duga zajmove poduzetnicima u teškoćama te plaćanja za opozvana jamstva.

Ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo u 2016. godini u iznosu od 6.471,1 milijun kuna prikazane su i sukladno podjeli dodijeljenih potpora prema karti regionalnih potpora odnosno po NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj – Kontinentalnoj i Jadranskoj Hrvatskoj. U statističkoj regiji Jadranska Hrvatska dodijeljeno je ukupno 3.320,3 milijuna kuna potpora, dok je u Kontinentalnoj Hrvatskoj ukupno dodijeljeno 3.150,8 milijuna kuna.

2. DRŽAVNE POTPORE U 2016. GODINI

2.1. Usporedba s makroekonomskim pokazateljima

U Republici Hrvatskoj je u 2016. godini dodijeljeno ukupno 11.418,9 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 1.542,3 milijuna kuna odnosno 15,6 posto u odnosu na 2015. godinu kada su dodijeljene potpore iznosile 9.876,6 milijuna kuna, te povećanje za 2.470,4 milijuna kuna odnosno 27,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su dodijeljene potpore u iznosu od 8.948,5 milijuna kuna.

Osnovni makroekonomski pokazatelji, prikazani u Tablici 1. omogućuju pregled i usporedbu navedenih pokazatelja, od ukupnih iznosa potpora, udjela potpora u BDP-u, iznosa potpora po zaposlenom te po stanovniku Republike Hrvatske.

Tablica 1. Ukupne potpore dodijeljene u razdoblju od 2014. do 2016. godine

	Mjera	2014.	2015.	2016.	Indeks	
					2015. /2014.	2016. /2015.
Državne potpore	u mln HRK	8.948,5	9.876,6	11.418,9	110	116
Državne potpore	u mln EUR ⁵	1.172,8	1.297,9	1.516,6	111	117
BDP ⁶	u mln HRK	328.109,0	335.521,0	345.166,0	102	103
BDP	u mln EUR	43.002,4	44.091,8	45.842,5	103	104
Rashodi države	u mln HRK	127.546,5	118.607,8	120.237,5	93	101
Rashodi države	u mln EUR	16.716,4	15.586,6	15.969,1	93	102
Zaposleni ⁷	broj	1.342.149	1.356.568	1.390.419	101	102
Udio državnih potpora u BDP-u	%	2,73%	2,94%	3,31%	108	112
Državne potpore po zaposlenome	HRK	6.667,3	7.280,6	8.212,6	109	113
Državne potpore po zaposlenome	EUR	873,8	956,8	1.090,7	109	114
Udio državnih potpora u rashodima države	%	7,02%	8,33%	9,50%	119	114
Državne potpore po stanovniku Hrvatske ⁸	HRK	2.081,0	2.296,9	2.655,6	110	116
Državne potpore po stanovniku Hrvatske	EUR	272,7	301,8	352,7	111	117

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija (statistički prikaz rashoda državnog proračuna); podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Udio ukupnih potpora u BDP-u u 2016. godini iznosio je 3,31 posto, u 2015. godini 2,94 posto te u 2014. godini 2,73 posto. Potpore po zaposlenom u 2016. godini iznosile su 8.212,60 kuna, što je povećanje za 932,00 kune odnosno 12,80 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 7.280,60 kuna, te povećanje za 1.545,30 kuna odnosno 23,18 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 6.667,30 kuna. Potpore po stanovniku u Republici Hrvatskoj, u 2016. godini iznose 2.655,60 kuna i više su za 358,70 kuna ili 15,62 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 2.296,90 kuna te su više za 574,60 kuna ili 27,61 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 2.081,00 kunu. Također, i udio potpora u rashodima države kontinuirano raste u promatranim razdobljima te je u 2016. godini iznosio 9,50 posto, u 2015. godini iznosio je 8,33 posto te u 2014. godini 7,02 posto.

⁵ Prosječni tečaj Hrvatske narodne banke za 1 euro u 2014. godini iznosi 7,630014 kuna, u 2015. godini iznosi 7,609601 kuna i u 2016. godini iznosi 7,529383 kuna.

⁶ BDP u tekućim cijenama, izvor podataka o BDP-u: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo financija.

⁷ Broj zaposlenih, izvor podataka o zaposlenima: Državni zavod za statistiku.

⁸ Broj stanovnika prema rezultatima popisa iz 2011. godine iznosi 4,3 milijuna, izvor podataka o broju stanovnika: Državni zavod za statistiku.

Potpore poljoprivredi i ribarstvu te potpore u sektoru prometa prikazane su u ovom Izvješću i u posebnim tablicama, prikazano odvojeno od potpora ostalim gospodarskim sektorima, zbog posebnih pravila koja vrijede za dodjelu tih potpora odnosno njihove specifične djelatnosti, a kako je to metodološki prikazano i u Izvješćima EU, gdje se na primjer potporama u sektoru prometa većinom kompenziraju troškovi za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

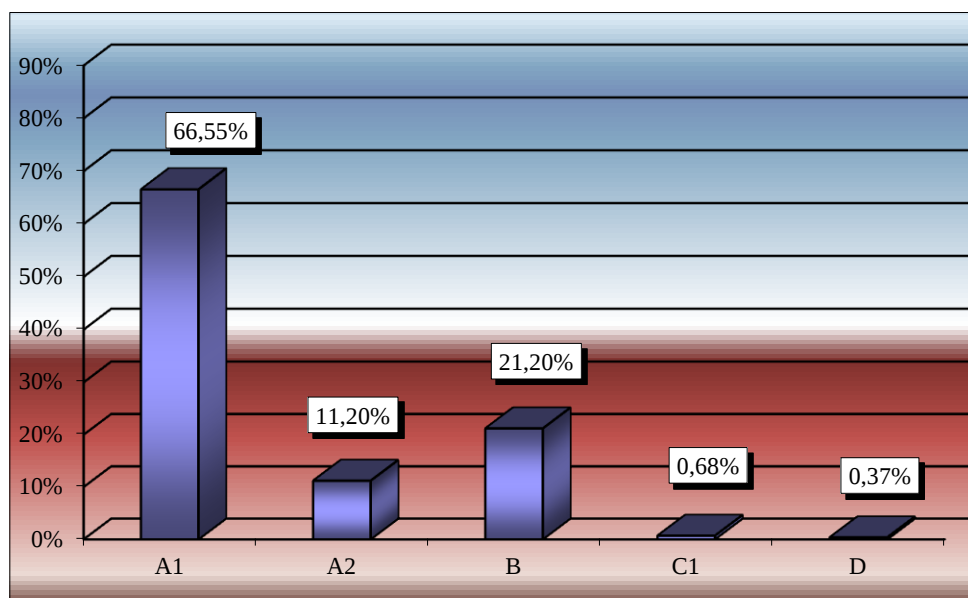
Tablica 2. Potpore u razdoblju od 2014. do 2016. godine (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

	Mjera	2014.	2015.	2016.
Iznos državne potpore	u mln HRK	3.481,1	3.993,2	5.319,1
Iznos državne potpore	u mln EUR	456,2	524,8	706,4
BDP	u mln HRK	328.109,0	335.521,0	345.166,0
BDP	u mln EUR	43.002,4	44.091,8	45.842,5
Udio državnih potpora u BDP-u	%	1,06	1,19	1,54

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U Tablici 2. su prikazane ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo i promet (kopneni, pomorski i zračni). Navedene potpore su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 5.319,1 milijun kuna što predstavlja povećanje u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 3.993,2 milijuna kuna, za 33,2 posto odnosno 1.325,9 milijuna kuna, te u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 3.481,1 milijun kuna, povećanje za 52,8 posto odnosno 1.838,0 milijuna kuna. Udio navedenih potpora u BDP-u u 2016. godini iznosi 1,54 posto, u 2015. godini 1,19 posto te u 2014. godini iznosi 1,06 posto.

Slika 1. Potpore prema instrumentima dodjele u 2016. godini (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)⁹

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

⁹ A1 (subvencije, neposredne subvencije kamata), A2 (porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice), B (kapitalna ulaganja), C1 (povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama), D (izračunate državne potpore u jamstvima).

Potpore bez potpora poljoprivredi i ribarstvu i prometu, su prema instrumentima dodjele, u 2016. godini dodjeljivane u najvećem dijelu putem subvencija i neposrednih subvencija kamata u iznosu od 3.540,1 milijun kuna odnosno s udjelom od 66,5 posto u ukupno dodijeljenim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa), zatim slijede kapitalna ulaganja s iznosom od 1.127,6 milijuna kuna ili s udjelom od 21,2 posto, potom porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice s iznosom od 595,6 milijuna kuna ili s udjelom od 11,2 posto, te povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama u iznosu od 36,2 milijuna kuna ili s udjelom od 0,7 posto i jamstva u iznosu od 19,6 milijuna kuna ili s udjelom od 0,4 posto.

Potpore željezničkom prometu su u Tablici 3. prikazane odvojeno od ostalih potpora, dok su zračni i pomorski promet uključeni u prikazani iznos, jer je kako u EU tako i u Republici Hrvatskoj, sektor željezničkog prometa od posebnog javnog značaja bez obzira je li riječ o prijevozu putnika ili robe i bez obzira na činjenicu izvršene liberalizacije ovog sektora, stoga su potpore željezničkom prometu isključene iz ukupnih iznosa potpora samo prilikom određenih analiza.

Tablica 3. Ukupne potpore u razdoblju od 2014. do 2016. godine (s poljoprivredom i ribarstvom, bez željezničkog prometa)

	Mjera	2014.	2015.	2016.
Iznos državne potpore	u mln HRK	7.062,9	9.276,0	10.695,5
Iznos državne potpore	u mln EUR	925,7	1.219,0	1.420,5
BDP	u mln HRK	328.109,0	335.521,0	345.166,0
BDP	u mln EUR	43.002,4	44.091,8	45.842,5
Udio državnih potpora u BDP-u	%	2,15	2,76	3,10

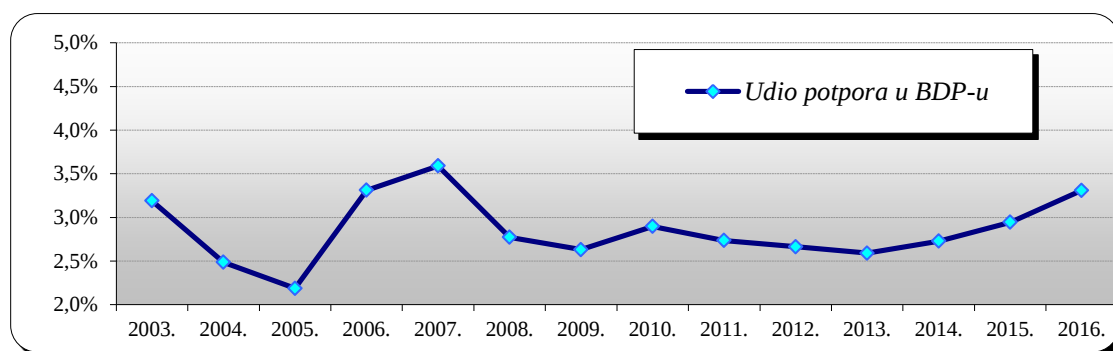
Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ukupno dodijeljene potpore bez potpora željezničkom prometu su u 2016. godini, iznosile 10.695,5 milijuna kuna što je povećanje za 1.419,5 milijuna kuna ili 15,3 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 9.276,0 milijuna kuna te povećanje za 3.632,6 milijuna kuna ili 51,4 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 7.062,9 milijuna kuna. Udio dodijeljenih potpora bez željezničkog prometa u BDP-u u 2016. godini iznosio je 3,10 posto, u 2015. godini 2,76 posto te u 2014. godini 2,15 posto.

Potpore dodijeljene željezničkom prometu u 2016. godini iznose 723,4 milijuna kuna što je povećanje za 122,8 milijuna kuna ili 20,5 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 600,6 milijuna kuna, te je smanjenje za 1.162,2 milijuna kuna ili 61,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 1.885,6 milijuna kuna. U ukupno dodijeljenim potporama željezničkom prometu nisu obuhvaćena sredstva koja su dodijeljena iz državnog proračuna za održavanje i ulaganje u infrastrukturu, s obzirom da se sukladno Zakonu takva sredstva ne smatraju potporom jer se infrastrukturom mogu koristiti i ostali pružatelji usluga željezničkog prijevoza.

Na Slici 2. prikazan je trend kretanja udjela potpora u BDP-u tijekom razdoblja od 2003. do 2016. godine.

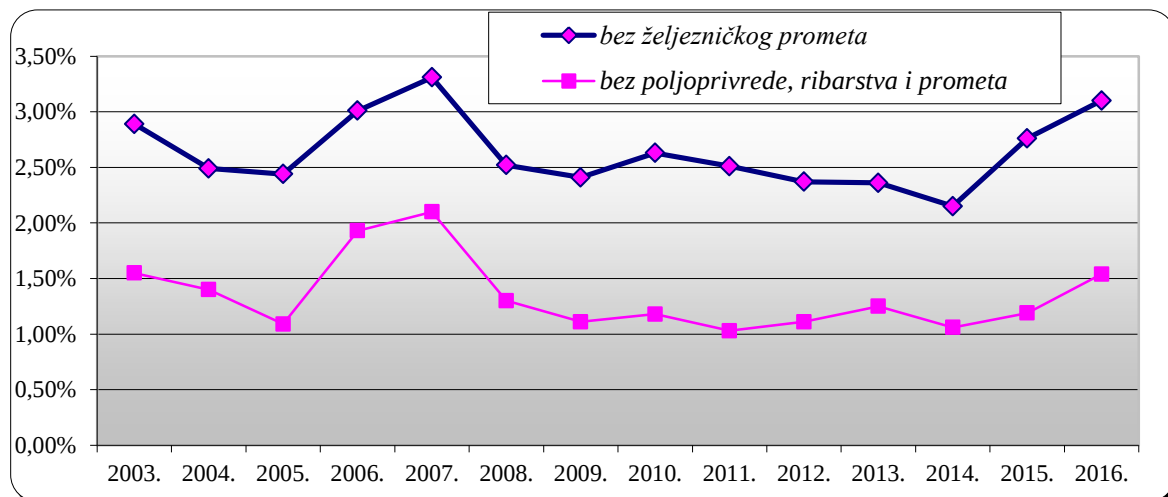
Slika 2. Udio ukupnih potpora u BDP-u u razdoblju od 2003. do 2016. godine

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 3. prikazani su udjeli potpora u BDP-u bez potpora poljoprivredi i ribarstvu te prometu u razdoblju od 2003. do 2016. godine.

Slika 3. Udio potpora u BDP-u za razdoblje od 2003. do 2016. godine, bez željezničkog prometa, te bez poljoprivrede, ribarstva i prometa (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.2. Kategorije državnih potpora

Potpore se prema kategorijama odnosno ciljevima dijele na dvije osnovne vrste:

- potpore poljoprivredi i ribarstvu, za koje vrijede posebna pravila i uvjeti dodjele, i
- potpore industriji i uslugama (tzv. horizontalne i sektorske potpore).

U 2016. godini, u Republici Hrvatskoj su dodijeljene potpore u ukupnom iznosu od 11.418,9 milijuna kuna, a od navedenog iznosa, sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljeno je ukupno 4.947,8 milijuna kuna, dok je industriji i uslugama dodijeljeno ukupno 6.471,1 milijun kuna.

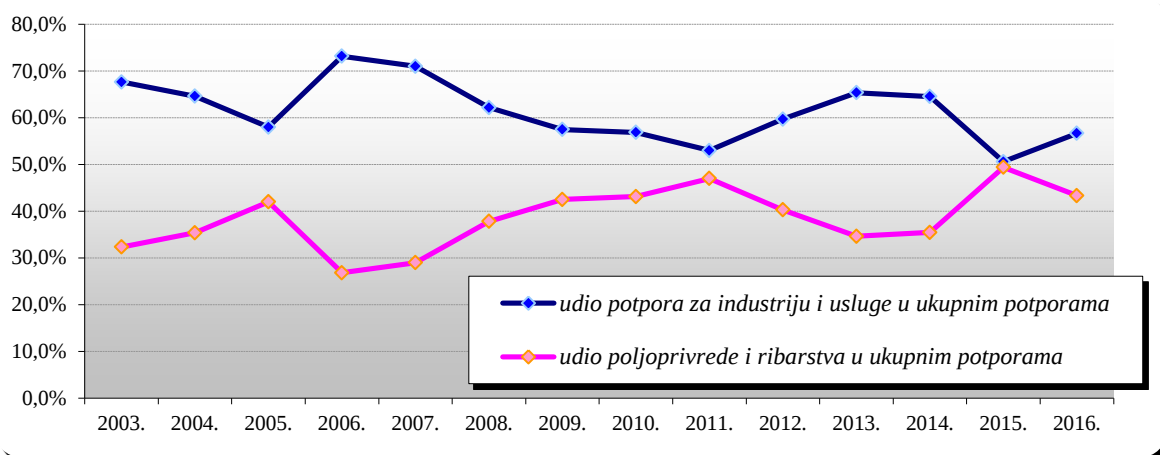
Tablica 4. Potpore prema kategorijama u razdoblju od 2014. do 2016. godine

Kategorija	2014.			2015.			2016.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
1. <i>Poljoprivreda i ribarstvo</i>	3.173,2	415,9	35,46	4.878,4	641,1	49,39	4.947,8	657,1	43,33
2. <i>Industrija i usluge</i>	5.775,3	756,9	64,54	4.998,2	656,8	50,61	6.471,1	859,4	56,67
<i>Horizontalni ciljevi</i>	858,6	112,5	9,59	1.497,5	196,8	15,16	2.187,9	290,6	19,16
Istraživanje i razvoj i inovacije	135,4	17,7	1,51	30,4	4,0	0,31	13,2	1,8	0,12
Zaštita okoliša i očuvanje energije	50,0	6,6	0,56	1.079,6	141,9	10,93	1.475,3	195,9	12,92
Mali i srednji poduzetnici	270,5	35,5	3,02	54,4	7,1	0,55	397,3	52,8	3,48
Usavršavanje	44,7	5,9	0,50	47,7	6,3	0,48	51,5	6,8	0,45
Zapošljavanje	255,7	33,5	2,86	206,0	27,1	2,09	167,3	22,2	1,47
Kultura	81,3	10,7	0,91	70,0	9,2	0,71	83,3	11,1	0,73
Razvoj širokopojsnih mreža	21,0	2,8	0,23	9,4	1,2	0,10	-	-	-
<i>Posebni sektori</i>	4.280,9	561,1	47,84	2.785,9	366,1	28,21	3.281,9	435,9	28,74
Promet	2.294,2	300,7	25,64	1.005,0	132,1	10,18	1.152,0	153,0	10,09
Brodogradnja	728,8	95,5	8,14	503,2	66,1	5,09	315,2	41,9	2,76
Turizam	29,6	3,9	0,33	24,1	3,2	0,24	18,6	2,5	0,16
Radiotelevizijsko emitiranje	1.210,4	158,6	13,53	1.209,9	159,0	12,25	1.215,2	161,4	10,64
Sanacija i restrukturiranje	17,9	2,3	0,20	43,7	5,7	0,44	580,9	77,2	5,09
<i>Regionalne potpore</i>	558,6	73,2	6,24	625,3	82,2	6,33	942,0	125,1	8,25
<i>Potpore na lokalnoj razini</i>	77,2	10,1	0,86	89,5	11,8	0,91	59,3	7,9	0,52
UKUPNO	8.948,5	1.172,8	100,00	9.876,6	1.297,9	100,00	11.418,9	1.516,6	100,00

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Prema strukturi ukupno dodijeljenih potpora u 2016. godini, potpore poljoprivredi i ribarstvu čine 43,3 posto u ukupno dodijeljenim potpora dok se na potpore industriji i uslugama odnosi udio od 56,7 posto. Potpore dodijeljene sektoru poljoprivrede i ribarstva su u 2016. godini više za 69,4 milijuna kuna ili 1,4 posto u odnosu na 2015. godinu te su više za 1.774,6 milijuna kuna ili 55,9 posto u odnosu na 2014. godinu. Potpore industriji i uslugama su u 2016. godini više za 1.472,9 milijuna kuna ili 29,5 posto u odnosu na 2015. godinu te su više za 695,8 milijuna kuna ili 12,1 posto u odnosu na 2014. godinu.

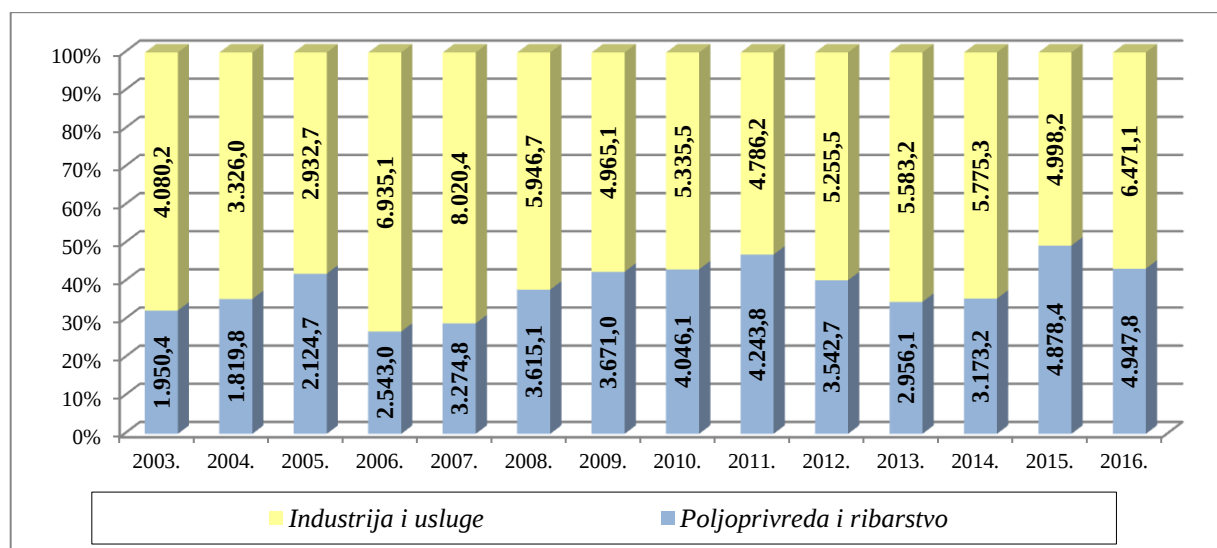
Slika 4. Udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i udio potpora za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje od 2003. do 2016. godine

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 4. prikazan je udio potpora poljoprivredi i ribarstvu i udio potpora industriji i uslugama u postotcima u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2003. do 2016. godine, dok su na Slici 5. prikazane potpore poljoprivredi i ribarstvu te potpore industriji i uslugama u ukupno dodijeljenim potporama u milijunima kuna u razdoblju od 2003. do 2016. godine.

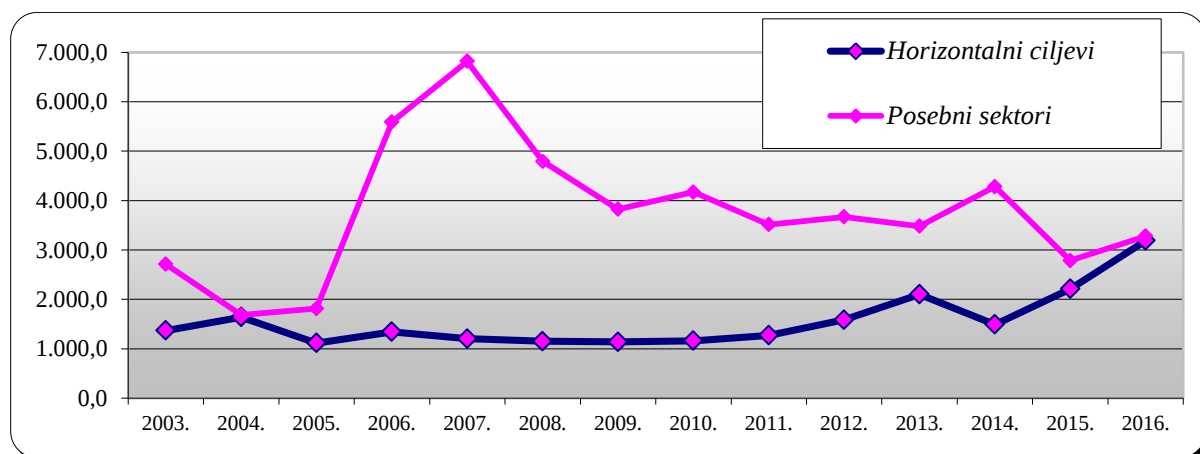
Slika 5. Potpore za poljoprivredu i ribarstvo i potpore za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 6. prikazan je usporedni iznos potpora sektoru industrije i usluga, odnosno iznos horizontalnih potpora, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini te iznos potpora dodijeljenih posebnim ciljevima u milijunima kuna, u razdoblju od 2003. do 2016. godine.

Slika 6. Potpore sektoru industrije i usluga za razdoblje od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.3. Državne potpore prema instrumentima

Državne potpore su dodjeljivane i u 2016. godini su putem različitih instrumenata¹⁰, a najznačajniji instrumenti su: (A1) subvencije i neposredne subvencije kamata, (A2) porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova prema raznim državnim vjerovnicima, (B) udjeli u vlasničkom kapitalu, pretvaranje duga u vlasnički udjel, kapitalna ulaganja i rizični kapital, (C1) povoljni zajmovi te zajmovi poduzetnicima u teškoćama, i skupina (D) izdana državna jamstva i aktivirana jamstva.

U 2016. godini, potpore su dodjeljivane najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata u ukupnom iznosu od 8.014,0 milijuna kuna ili s udjelom od 70,2 posto u ukupno dodijeljenim potporama, zatim putem kapitalnih ulaganja, udjela u vlasničkom kapitalu te pretvaranjem duga u vlasnički udjel dodijeljeno je 1.831,6 milijuna kuna odnosno 16,0 posto, potom slijede porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova s iznosom od 1.258,8 milijuna kuna ili s udjelom od 11,0 posto, putem jamstava i opozvanih odnosno aktiviranih jamstava iznos od 278,3 milijuna kuna ili 2,5 posto, dok je najmanje potpora dodijeljeno putem povoljnih zajmova te zajmova poduzetnicima u teškoćama u iznosu od 36,2 milijuna kuna ili udjelom od 0,3 posto.

U 2016. godini potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene su u ukupnom iznosu od 4.947,8 milijuna kuna, a dodijeljene su najvećem dijelom putem subvencija u iznosu od 3.608,5 milijuna kuna ili s udjelom od 72,9 posto, putem kapitalnih ulaganja u iznosu od 703,9 milijuna kuna ili s udjelom od 14,2 posto te putem poreznih olakšica u iznosu od 635,4 milijuna kuna odnosno s udjelom od 12,9 posto.

Potpore u sektoru industrije i usluga u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 6.471,1 milijun kuna, od čega se najveći dio odnosi na subvencije i neposredne subvencije

¹⁰ U Prilogu 3. nalazi se popis instrumenata dodjele potpora, kao i metodologija izračuna elementa potpore kod pojedinog instrumenta.

kamata u iznosu od 4.405,6 milijuna kuna ili s udjelom u navedenom sektoru od 68,1 posto, na kapitalna ulaganja odnosno udjela u temeljnom kapitalu odnosi se iznos od 1.127,6 milijuna kuna ili 17,4 posto, na porezne olakšice i otpis dugova odnosi se iznos od 623,4 milijuna kuna ili udjel od 9,6 posto, dok se na jamstva odnosi iznos od 278,3 milijuna kuna ili 4,3 posto potpora, te se iznos od 36,2 milijuna kuna ili 0,6 posto odnosi na povoljne zajmove odnosno zajmove poduzetnicima u teškoćama.

Potpore posebnim sektorima u 2016. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 3.281,9 milijuna kuna, i to najvećim dijelom putem subvencije u iznosu od 2.411,9 milijuna kuna ili s udjelom u posebnim sektorima od 73,5 posto, zatim slijede kapitalna ulaganja odnosno udjeli u temeljnom kapitalu s iznosom od 572,6 milijuna kuna ili s udjelom od 17,4 posto, te jamstva s iznosom od 269,6 milijuna kuna ili s udjelom od 8,2 posto i porezne olakšice s iznosom od 27,8 milijuna kuna ili 0,9 posto.

Potpore za horizontalne ciljeve, odnosno horizontalne potpore u užem smislu, dodijeljene su u 2016. godini u ukupnom iznosu od 2.187,9 milijuna kuna, a najveći dio tih potpora dodijeljen je putem subvencija odnosno neposrednim subvencijama kamata u iznosu od 1.752,1 milijun kuna ili s udjelom od 80,1 posto u navedenim horizontalnim potporama, kroz kapitalna ulaganja dodijeljeno je 369,6 milijuna kuna ili 16,9 posto, putem poreznih olakšica dodijeljeno je 53,5 milijuna kuna ili 2,4 posto, kroz jamstva 8,7 milijuna kuna ili 0,4 posto te putem povoljnih zajmova 4,0 milijuna kuna ili 0,2 posto.

Regionalne potpore u 2016. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 942,0 milijuna kuna, a najveći iznos potpora dodijeljen je putem poreznih olakšica u iznosu od 542,1 milijun kuna ili s udjelom u regionalnim potporama od 57,6 posto, putem kapitalnih ulaganja iznos od 183,9 milijuna kuna ili s udjelom od 19,5 posto, kroz subvencije 183,8 milijuna kuna ili s udjelom od 19,5 posto te kroz povoljne zajmove iznos od 32,2 milijuna kuna ili 3,4 posto.

Potpore dodijeljene od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno potpore na lokalnom nivou, dodijeljene su u 2016. godini u ukupnom iznosu od 59,3 milijuna kuna, gdje je najveći dio tih potpora dodijeljen putem subvencija u iznosu od 57,8 milijuna kuna ili s udjelom u potporama na lokalnom nivou od 97,5 posto, dok se na kapitalna ulaganja odnosi iznos od 1,5 milijuna kuna odnosno 2,5 posto.

Tablica 5. Potpore prema instrumentima dodjele u 2016. godini (u milijunima kuna)

Kategorija	A1	A2	B1	C1	D	Ukupno
1. Poljoprivreda i ribarstvo	3.608,5	635,4	703,9	-	-	4.947,8
2. Industrija i usluge	4.405,6	623,4	1.127,6	36,2	278,3	6.471,1
<i>Horizontalni ciljevi</i>	1.752,1	53,5	369,6	4,0	8,7	2.187,9
Istraživanje i razvoj i inovacije	10,2	3,0	-	-	-	13,2
Zaštita okoliša i očuvanje energije	1.475,3	-	-	-	-	1.475,3
Mali i srednji poduzetnici	15,0	-	369,6	4,0	8,7	397,3
Usavršavanje	1,0	50,5	-	-	-	51,5
Zapošljavanje	167,3	-	-	-	-	167,3
Kultura	83,3	-	-	-	-	83,3
<i>Posebni sektori</i>	2.411,9	27,8	572,6	-	269,6	3.281,9
Promet	865,5	27,8	-	-	258,7	1.152,0
Brodogradnja	312,6	-	-	-	2,6	315,2
Turizam	18,6	-	-	-	-	18,6
Radiotelevizijsko emitiranje	1.215,2	-	-	-	-	1.215,2
Sanacija i restrukturiranje	-	-	572,6	-	8,3	580,9
<i>Regionalne potpore</i>	183,8	542,1	183,9	32,2	-	942,0
<i>Potpore na lokalnoj razini</i>	57,8	-	1,5	-	-	59,3
UKUPNO	8.014,1	1.258,8	1.831,5	36,2	278,3	11.418,9

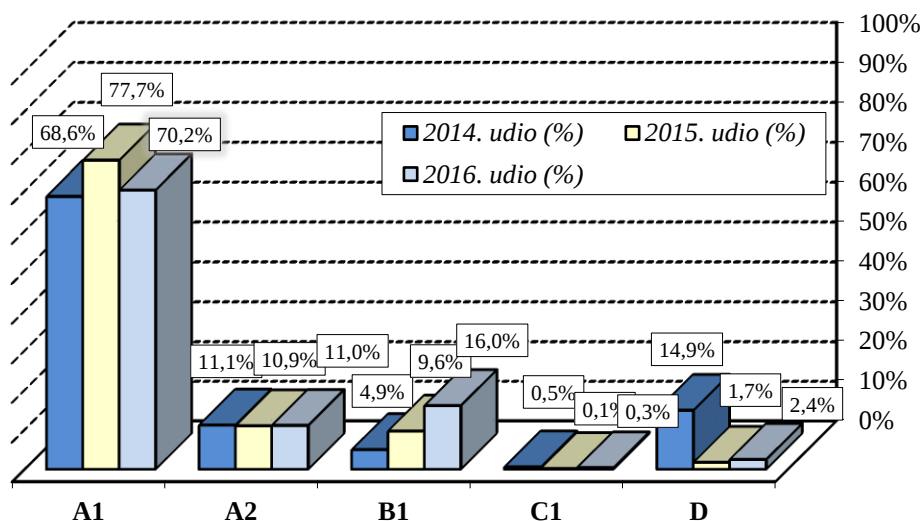
Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Tablica 6. Potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2014. do 2016. godine (uključena poljoprivreda i ribarstvo)

	2014.			2015.			2016.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
A1	6.138,4	804,5	68,60	7.670,5	1.008,0	77,66	8.014,0	1.064,4	70,18
A2	994,0	130,3	11,11	1.079,6	141,9	10,93	1.258,8	167,2	11,02
B1	439,0	57,5	4,91	948,2	124,6	9,60	1.831,6	243,3	16,04
C1	48,1	6,3	0,54	10,6	1,4	0,11	36,2	4,8	0,32
D	1.329,0	174,2	14,85	167,7	22,0	1,70	278,3	37,0	2,44
	8.948,5	1.172,8	100,00	9.876,6	1.297,9	100,00	11.418,9	1.516,6	100,00

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 7. prikazani su udjeli ukupno dodijeljenih potpora prema instrumentima dodjele u postocima, u razdoblju od 2014. do 2016. godine.

Slika 7. Ukupne potpore prema instrumentima za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.4. Državna jamstva kao instrument potpore¹¹

U Tablici 7. prikazani su podaci o dodijeljenim potporama putem jamstava, te je u 2016. godini ukupno izdano 7.148,3 milijuna kuna državnih jamstava, a najveći dio tih izdanih državnih jamstava u iznosu od 6.887,0 milijuna kuna u sebi ne sadrži državne potpore, odnosno riječ je o jamstvima koja su izdana za financiranje izgradnje cestovne, željezničke i lučke infrastrukture, poduzetnicima koji nisu u teškoćama i slično. Od ukupno izdanih državnih jamstava, samo iznos od 261,3 milijuna kuna se odnosi na jamstva s elementom državne potpore.

Tablica 7. Državna jamstva u razdoblju 2014. – 2016. (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2014.	2015.	2016.
1.	Ukupno izdana jamstva	12,599.7	10,848.6	7,148.3
2.	Izdana jamstva bez elementa potpore	11,525.5	10,787.6	6,887.0
3.	Izdana jamstva s elementom potpore (1.-2.)	1,074.2	61.0	261.3
4.	Potpore u izdanim jamstvima s elementom potpore (3.)	1,074.2	61.0	261.3
5.	Protestirana jamstva s elementom potpore*	254.8	106.7	17.0
6.	Ukupna potpora u jamstvima (4.+5.)	1,329.0	167.7	278.3

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

*Protestirana državna jamstva s elementom potpore isključuju jamstva protestirana za brodogradilišta.

Ukupno je u 2016. godini dodijeljeno 261,3 milijuna kuna jamstava, izdanih i aktiviranih, a koja su u odnosu na 2015. godinu veća za 200,3 milijuna kuna te u odnosu na 2014. godinu manja za 812,9 milijuna kuna ili 75,7 posto.

U 2016. godini, potpore u obliku izdanih jamstava u iznosu od 261,3 milijuna kuna, odnose se na izdana državna jamstva u sektoru brodogradnje u iznosu od 2,6 milijuna kuna, u sektoru željezničkog prometa u iznosu od 250,0 milijuna kuna te sektoru potpora za horizontalne ciljeve u iznosu od 8,7 milijuna kuna.

Izdana jamstva u iznosu od 2,6 milijuna kuna koja se odnose na sektor brodogradnje, dodijeljena su poduzetniku Brodotrogir d.d. Trogir za praćenje financiranja novogradnje 344. Izdana jamstva u iznosu od 250,0 milijuna kuna koja se odnose na sektor željezničkog prometa, dodijeljena su poduzetniku HŽ Cargo d.o.o., dok je iznos od 8,7 milijuna kuna izdanih jamstava dodijeljen za horizontalne ciljeve malim i srednjim poduzetnicima sukladno Programu dodjele državnih potpora HAMAG-BICRO-a, a odnosi se na poduzetnike: Luxury and sun d.o.o., Maximus d.o.o., Perihel d.o.o., Triko d.o.o. te V.R. Metal d.o.o.

Također, u 2016. godini protestirano je ukupno 17,0 milijuna kuna državnih jamstava koja u sebi sadrže elemente državnih potpora te se ista odnose na sektor željezničkog prometa te na restrukturiranje poduzetnika u teškoćama. Protestirana državna jamstva¹² dodijeljena sektoru željezničkog prometa, aktivirana su u iznosu od 8,7 milijuna kuna, a odnose se na poduzetnika HŽ Putnički prijevoz d.o.o., dok se aktivirana odnosno

¹¹ Prilikom odlučivanja o jamstvima u kontekstu potpore, Europska komisija primjenjuje Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02), Službeni list Europske unije, C 155, od 20. lipnja 2008. godine, str. 10.–22.) i Ispravak Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02)R(01), Službeni list Europske unije, C 244, od 25. rujna 2008. godine, str. 32.–32.).

¹² Navedena jamstva izdana su prije 2016. godine, a prikazana su kao protestirana jamstva u 2016. godini.

protestirana državna jamstva za restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u iznosu od 8,2 milijuna kuna odnose na poduzetnika Imunološki zavod d.d.

Tablica 8. Stopa rizika protestiranja državnih jamstava za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2014.	2015.	2016.
1.	Izdana jamstva s elementom potpore	1.074,2	61,0	261,3
2.	Protestirana jamstva za brodogradnju	-	-	-
3.	Protestirana jamstva s elementom potpore	254,8	106,7	17,0
4.	Ukupna protestirana jamstva (2.+3.)	254,8	106,7	17,0
5.	Stopa rizika bez brodogradnje (3./1.)	23,72%	174,92%	6,51%
6.	Stopa rizika (4./1.)	23,72%	174,92%	6,51%

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

3. DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU

Potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 4.947,8 milijuna kuna, što je povećanje za 69,4 milijuna kuna odnosno 1,4 posto u odnosu na 2015. godinu kada su potpore iznosile 4.878,4 milijuna kuna, te povećanje za 1.774,6 milijuna kuna ili 55,9 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 3.173,2 milijuna kuna.

U 2016. godini, udio potpora sektoru poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama iznosi 43,3 posto, što je smanjenje u odnosu na 2015. godinu kada je iznosio 49,4 posto te povećanje u odnosu na 2014. godinu kada je iznosio 35,5 posto. Udio navedenih potpora u BDP-u u 2016. godini iznosio je 1,43 posto, u 2015. godini iznosio je 1,45 posto te u 2014. godini 0,97 posto.

Tablica 9. Ukupne potpore i potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Poljoprivreda i ribarstvo	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Ukupne potpore	8.948,5	1.172,8	9.876,6	1.297,9	11.418,9	1.516,6
Potpore bez poljoprivrede i ribarstva	5.775,3	756,9	4.998,2	656,8	6.471,1	859,4
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	3.173,2	415,9	4.878,4	641,1	4.947,8	657,1
udio (%) u ukupnim potporama	35,46		49,39		43,33	
udio (%) u BDP-u	0,97		1,45		1,43	

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Sukladno Zakonu, Ministarstvo financija nije nadležno za potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstva, uključujući prehrambenu industriju, industriju pića i duhansku industriju, međutim, Ministarstvo financija u ovom Izvješću prikazuje podatke o navedenim dodijeljenim potporama jer, sukladno Zakonu, ima obvezu objavljivanja podataka o potporama u sektoru poljoprivrede i ribarstva na osnovu podataka koje dostavlja Ministarstvo poljoprivrede.

Potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstvu dodjeljivane su u 2016. godini najvećim dijelom putem subvencija u iznosu od 3.608,5 milijuna kuna što čini 72,9 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu, kroz kapitalna ulaganja dodijeljeno je 703,9 milijuna kuna odnosno 14,2 posto dok je putem poreznih olakšica dodijeljeno 635,4 milijuna kuna ili 12,9 posto.

U 2016. godini, kao potpora za poljoprivredu, lov i šumarstvo dodijeljeno je putem subvencija 2.538,7 milijuna kuna, koje se odnose na sljedeće programe i ciljeve: 2.300,7 milijuna kuna za ZPP - Izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima, 135,4 milijuna kuna za Izravna plaćanja u poljoprivredi, 100,5 milijuna kuna za ZPP - Mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda te 2,1 milijun kuna za Poticanje proizvođačkih organizacija, nacionalnog programa za toplokrvne konje i pokriće troškova liječenja konja.

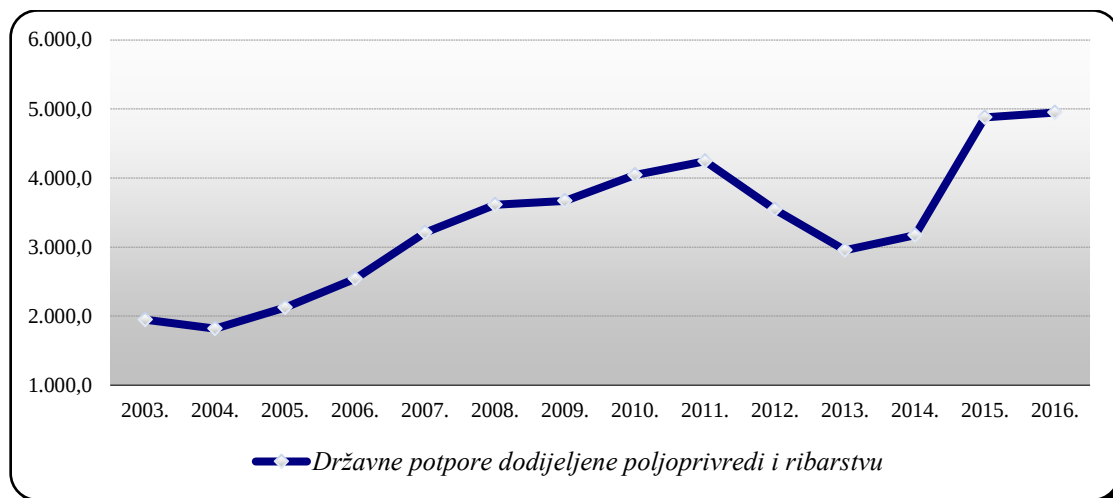
Kao potpore za ribarstvo dodijeljeno je 231,5 milijuna kuna, koje se odnose na sljedeće programe i ciljeve: 128,5 milijuna kuna dodijeljeno je kroz kapitalna ulaganja za Operativni program ribarstva, 87,6 milijuna kuna dodijeljeno je putem subvencija

za Intervencije na tržištu proizvoda ribarstva, 8,6 milijuna kuna putem subvencija za Održavanje eko sustava ribnjaka, dok je 6,8 milijuna kuna dodijeljeno kroz kapitalna ulaganja za Poticanje ustroja udruga u ribarstvu.

Potpore za ruralni razvoj u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 1.542,3 milijuna kuna i to kroz kapitalna ulaganja i putem subvencija, a odnose na sljedeće programe i ciljeve: 345,9 milijuna kuna na ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 13, 341,5 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 18, 304,1 milijun kuna za IPARD, 195,3 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 11, 115,5 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 5, 81,4 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 6, 67,7 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 4, 27,9 milijuna kuna za Integriranu poljoprivrednu proizvodnju, 22,9 milijuna kuna za Osiguranje od mogućih šteta proizvodnje u poljoprivredi, 20,4 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 10, 14,3 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 19, 3,0 milijuna kuna za ZPP – mjere ruralnog razvoja – Mjera 7, 1,3 milijuna kuna za Organizacije manifestacija, 1,0 milijun kuna za Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta kultivara poljoprivrednog bilja te 82.000,00 kuna kao Potpora dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima, 32.915,86 kuna za Teže uvjete gospodarenja u poljoprivredi, 9.652,61 kuna za Ekološku poljoprivrednu proizvodnju i 3.192,92 kuna za Očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja.

Potpore realizirane putem poreznih olakšica u 2016. godini odnose se na potrošnju tzv. plavog diesela u iznosu od 635,4 milijuna kuna, koje su u poljoprivredi realizirane u iznosu od 533,6 milijuna kuna te u ribolovu i akvakulturi u iznosu od 101,8 milijuna kuna.

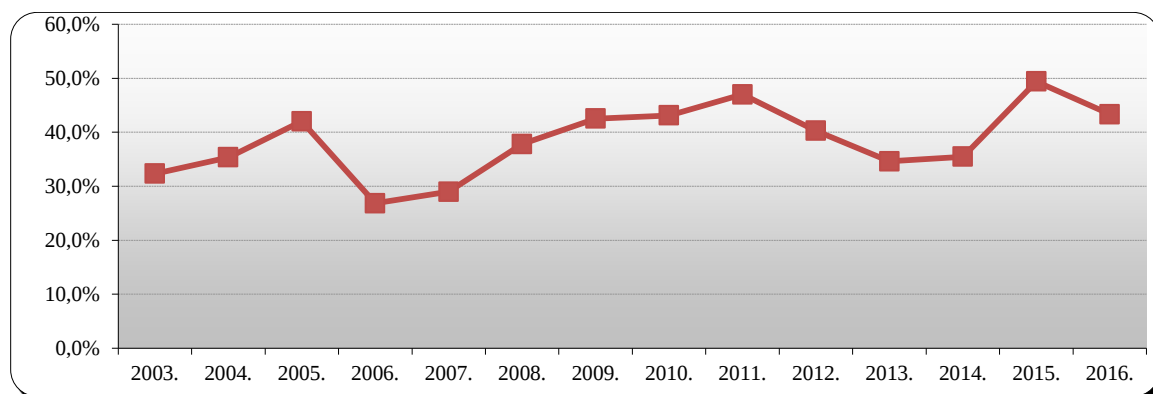
Slika 8. Ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 8. prikazane su ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu u milijunima kuna za razdoblje od 2003. do 2016. godine, dok je na Slici 9. prikazan udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje od 2003. do 2016. godine u postotcima.

Slika 9. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje od 2003. do 2016. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Također, Ministarstvo poljoprivrede dodijelilo je i 8,5 milijuna kuna *de minimis* potpora putem subvencija, te ukoliko bi se navedene potpore pribrojile potporama sektoru poljoprivrede i ribarstva, ukupne potpore iznosile bi 4.956,3 milijuna kuna. Potpore male vrijednosti odnose se na sljedeće programe: 7,4 milijuna kuna na Program potpora male vrijednosti za razvoj prerade drva i proizvodnje namještaja Republike Hrvatske za 2016. godinu, 726.344,49 kuna na program „Potpora skupinama proizvođača za izradu specifikacije poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda za zaštitu naziva oznakom izvornosti, oznakom zemljopisnog podrijetla ili zajamčeno tradicionalnog specijaliteta“, 298.062,50 kuna na „Sufinanciranje analize sjemena soje na prisutnost genetski modificiranih organizama (GMO)“ te 96.582,31 kuna na „Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine u 2016. godini.“

4. DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA

Potpore sektoru industrije i usluga u 2016. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 6.471,1 milijun kuna, što predstavlja povećanje za 1.472,9 milijuna kuna odnosno 29,5 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 4.998,2 milijuna kuna, te povećanje za 695,8 milijuna kuna ili 12,1 posto u odnosu na 2014. godinu kada su navedene potpore iznosile 5.775,3 milijuna kuna.

Udio potpora sektoru industrije i usluga u odnosu na ukupno dodijeljene potpore u 2016. godini iznosi 56,7 posto, u 2015. godini udio iznosi 50,6 posto dok udio u 2014. godini iznosi 64,5 posto.

Međutim, iako potpore sektoru industrije i usluga kontinuirano rastu kroz dulje promatrano razdoblje, pozitivan je trend kontinuiranog rasta horizontalnih potpora. Naime, u 2016. godini, unutar potpora sektoru industrije i usluga dodijeljenih u iznosu od 6.471,1 milijun kuna, iznos od 3.281,9 milijuna kuna ili 50,7 posto udjela potpora industriji i uslugama čine potpore dodijeljene posebnim sektorima, dok se iznos od 3.189,2 milijuna kuna ili 49,3 posto udjela odnosi na horizontalne potpore.

U 2016. godini, potpore posebnim sektorima dodijeljene su u iznosu od 3.281,9 milijuna kuna što je povećanje za 496,0 milijuna kuna odnosno 17,8 posto u odnosu na 2015. godinu kada su te potpore iznosile 2.785,9 milijuna kuna, te smanjenje za 999,0 milijuna kuna ili 23,3 posto u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 4.280,9 milijuna kuna.

Horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, dodijeljene su u 2016. godini, u ukupnom iznosu od 3.189,2 milijuna kuna, što je više za 976,9 milijuna kuna ili 44,2 posto u odnosu na 2015. godinu, kada iznosile 2.212,3 milijuna kuna, te je više za 1.694,8 milijuna kuna odnosno 113,4 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 1.494,4 milijuna kuna.

U 2016. godini se na horizontalne potpore u užem smislu¹³ odnosi iznos od 2.187,9 milijuna kuna, na regionalne potpore 942,0 milijuna kuna te na potpore na lokalnoj razini 59,3 milijuna kuna.

Potpore u sektoru industrije i usluga u 2016. godini, dodijeljene u iznosu od 6.471,1 milijun kuna, najvećim dijelom se odnose na subvencije i neposredne subvencije kamata u iznosu od 4.405,6 milijuna kuna ili s udjelom od 68,1 posto u navedenom sektoru, na kapitalna ulaganja odnosno udjele u temeljnom kapitalu odnosi se iznos od 1.127,6 milijuna kuna ili 17,4 posto, na porezne olakšice i otpis dugova odnosi se iznos od 623,4 milijuna kuna ili 9,6 posto, dok se na jamstva odnosi iznos od 278,3 milijuna kuna ili 4,3 posto potpora, te se iznos od 36,2 milijuna kuna ili 0,6 posto odnosi na povoljne zajmove odnosno zajmove poduzetnicima u teškoćama.

¹³ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojasnih mreža.

Tablica 10. Potpore industriji i uslugama za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Kategorija	2014.			2015.			2016.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
Industrija i usluge	5.775,3	756,9	64,54	4.998,2	656,8	50,61	6.471,1	859,4	56,67
1. Sektorske potpore	4.280,9	561,1	47,84	2.785,9	366,1	28,21	3.281,9	435,9	28,74
2. Horizontalne potpore	1.494,4	195,9	16,70	2.212,3	290,7	22,40	3.189,2	423,6	27,93
2.1. horizontalni ciljevi	858,6	112,5	9,59	1.497,5	196,8	15,16	2.187,9	290,6	19,16
2.2. regionalne potpore	558,6	73,2	6,24	625,3	82,2	6,33	942,0	125,1	8,25
2.3. potpore na lokalnoj razini	77,2	10,1	0,86	89,5	11,8	0,91	59,3	7,9	0,52

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

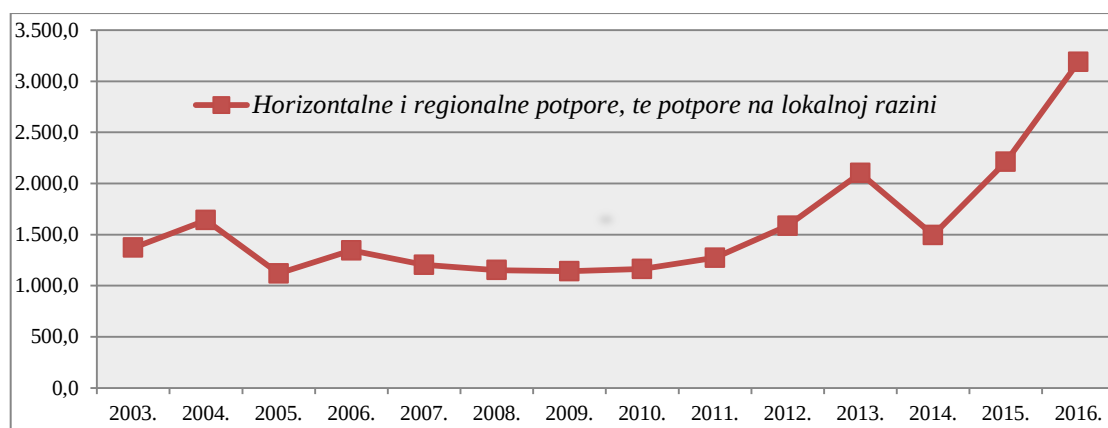
4.1. Horizontalne potpore

Horizontalnim potporama se sukladno EU metodologiji praćenja potpora, smatraju potpore za horizontalne ciljeve u „užem“ smislu, regionalne potpore i potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini u 2016. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 3.189,2 milijuna kuna, što je više za 976,9 milijuna kuna ili 44,2 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su iznosile 2.212,3 milijuna kuna, te je više za 1.694,8 milijuna kuna odnosno 113,4 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 1.494,4 milijuna kuna.

U 2016. godini ukupno dodijeljene horizontalne potpore iznose 3.189,2 milijuna kuna, a unutar njih, dodijeljene horizontalne potpore u užem smislu¹⁴ iznose 2.187,9 milijuna kuna, regionalne potpore 942,0 milijuna kuna te potpore na lokalnoj razini 59,3 milijuna kuna.

Na Slici 10. prikazan je tijek kretanja ukupnih horizontalnih potpora, uključujući i regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini u razdoblju od 2003. do 2016. godine, u milijunima kuna.

Slika 10. Horizontalne potpore u razdoblju od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁴ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojasnih mreža.

Horizontalne potpore u „užem smislu“

Horizontalnim potporama u „užem smislu“ smatraju se potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima kao što su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, potpore malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i očuvanje kulturne baštine te razvoj širokopojasnih mreža.

U 2016. godini potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima u „užem smislu“ iznose 2.187,9 milijuna kuna te su više za 690,4 milijuna kuna ili 46,1 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 1.497,5 milijuna kuna, te su također više i u odnosu na 2014. godinu za 1.329,3 milijuna kuna ili 154,8 posto kada su iznosile 858,6 milijuna kuna. U 2016. godini u odnosu na 2015. godinu manje je dodijeljeno potpora za istraživanje i razvoj i inovacije i za zapošljavanje, dok je više dodijeljeno potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije, malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje i kulturu, dok potpore za razvoj širokopojasnih mreža uopće nisu dodjeljivane u 2016. godini.

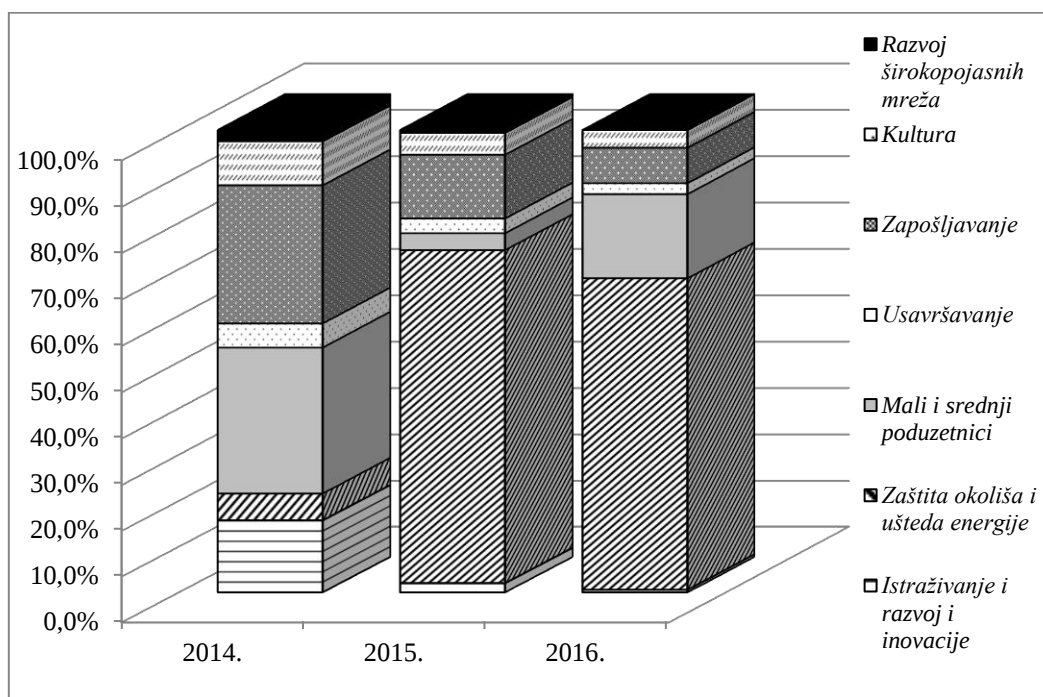
Udio horizontalnih potpora u „užem smislu“ u 2016. godini u BDP-u iznosi 0,63 posto, u 2015. godini iznosi 0,45 posto, a u 2014. godini iznosi 0,26 posto. Udio navedenih potpora u 2016. godini u ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga iznosi 33,8 posto, u 2015. godini iznosi 30,0 posto, i u 2014. godini iznosi 14,9 posto, dok udio navedenih potpora u ukupno dodijeljenim potporama u 2016. godini iznosi 19,6 posto, u 2015. godini iznosi 15,2 posto, te u 2014. godini iznosi 9,6 posto.

Tablica 11. Horizontalne potpore za razdoblje od 2014. do 2016. godine (bez regionalnih potpora i potpora na lokalnoj razini)

Horizontalne državne potpore	2014.			2015.			2016.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Istraživanje i razvoj i inovacije	135,4	17,7	0,04	30,4	4,0	0,01	13,2	1,8	0,00
Zaštita okoliša i ušteda energije	50,0	6,6	0,02	1.079,6	141,9	0,32	1.475,3	195,9	0,43
Mali i srednji poduzetnici	270,5	35,5	0,08	54,4	7,1	0,02	397,3	52,8	0,12
Usavršavanje	44,7	5,9	0,01	47,7	6,3	0,01	51,5	6,8	0,01
Zapošljavanje	255,7	33,5	0,08	206,0	27,1	0,06	167,3	22,2	0,05
Kultura	81,3	10,7	0,02	70,0	9,2	0,02	83,3	11,1	0,02
Razvoj širokopojasnih mreža	21,0	2,8	0,01	9,4	1,2	0,00	-	-	-
UKUPNO	858,6	112,5	0,26	1.497,5	196,8	0,45	2.187,9	290,6	0,63

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

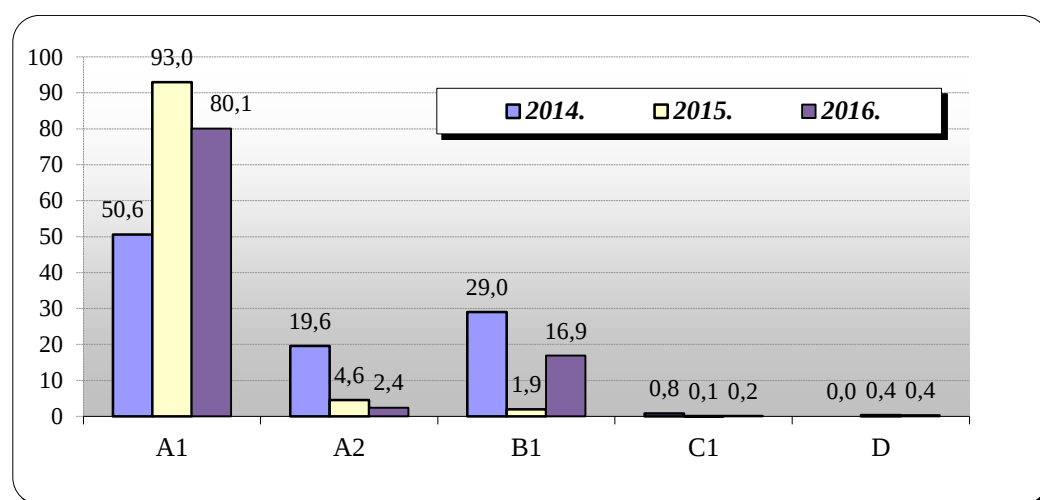
Slika 11. Struktura horizontalnih potpora za razdoblje od 2014. do 2016. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Horizontalne potpore u „užem smislu“ dodijeljene u 2016. godini, u iznosu od 2.187,9 milijuna kuna, najvećim dijelom su dodijeljene putem subvencija i to u iznosu od 1.752,1 milijuna kuna ili s udjelom od 80,1 posto, kroz kapitalna ulaganja 369,6 milijuna kuna ili 16,9 posto, putem poreznih olakšica 53,5 milijuna kuna ili 2,4 posto, kroz jamstva 8,7 milijuna kuna ili 0,4 posto te putem povoljnih zajmova 4,0 milijuna kuna ili 0,2 posto.

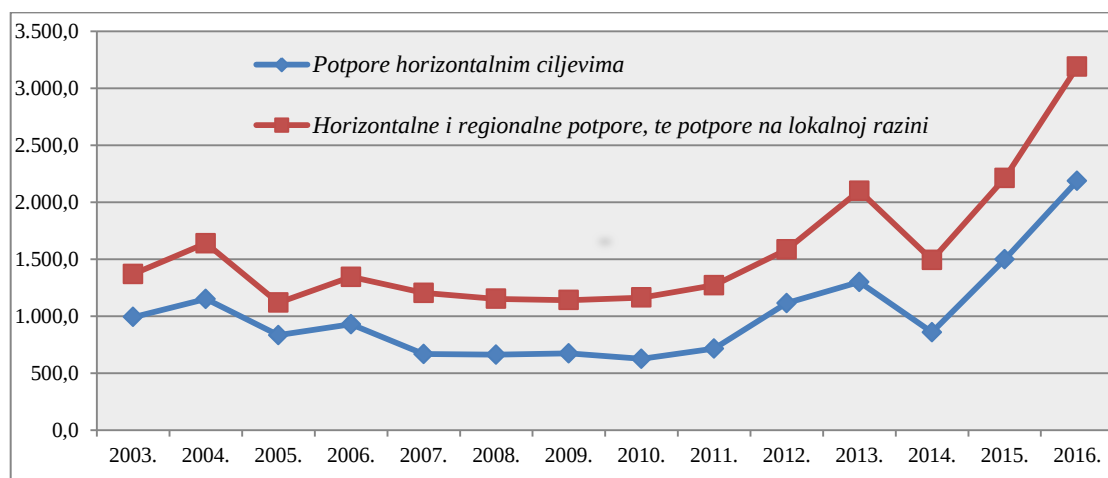
Slika 12. Horizontalni ciljevi prema instrumentima dodjele¹⁵ za razdoblje od 2014. do 2016. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁵ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, B kapitalna ulaganja, C1 povoljni zajmovi, D jamstva.

Slika 13. Odnos horizontalnih potpora u užem smislu i ukupnih horizontalnih potpora za razdoblje od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.1.1. Državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije¹⁶

Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 13,2 milijuna kuna, što je smanjenje za 17,2 milijuna kuna ili 56,6 posto u odnosu na 2015. godinu kada su navedene potpore iznosile 30,4 milijuna kuna, te smanjenje za 122,2 milijuna kuna ili 90,3 posto u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 135,4 milijuna kuna.

Tablica 12. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Istraživanje i razvoj i inovacije	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	11,1	1,5	7,1	0,9	10,2	1,4
A2 porezne olakšice	124,3	16,3	23,3	3,1	3,0	0,4
UKUPNO	135,4	17,7	30,4	4,0	13,2	1,8
udio (%) u horizontalnim ciljevima	15,77		2,03		0,60	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,34		0,61		0,20	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,51		0,31		0,12	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,01		0,00	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2016. godini, potpore za istraživanje i razvoj i inovacije su u najvećoj mjeri dodjeljivane putem subvencija u iznosu od 10,2 milijuna kuna odnosno 77,3 posto te u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 3,0 milijuna kuna ili 22,7 posto.

Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije u 2016. godini u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj iznosi 0,12 posto, dok je udio tih potpora u ukupno

¹⁶ Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, dodjeljuju se prema Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

dodijeljenim potporama u sektoru industrije i usluga iznosi 0,20 posto. Udio navedenih potpora u horizontalnim potporama iznosi 0,60 posto, dok udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije u BDP-u u 2016. godini iznosi manje od 0,01 posto.

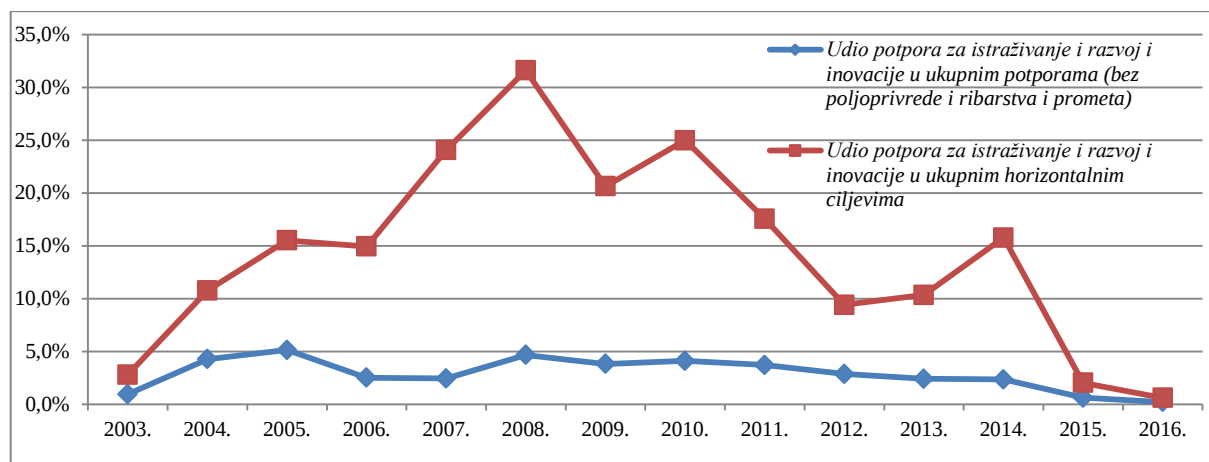
Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi da su porezni obveznici u obrascima Prijave poreza na dobit za 2016. godinu iskazali korištenje državne potpore za višegodišnje istraživačko-razvojne projekte u obliku porezne olakšice u iznosu od 3,0 milijuna kuna. Navedena se mjera potpore provodila temeljem odredbi članka 111.a-f Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koji se nalazi na Listi postojećih potpora i sastavni je dio Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 2/12), te su se zahtjevi za korištenje navedene mjere prestali zaprimati s 31. prosincem 2014. godine, radi ograničenja u navedenom Ugovoru.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (dalje u tekstu: HAMAG-BICRO) je u 2016. godini dodijelila potpore putem subvencija u iznosu od 10,2 milijuna kuna temeljem Programa dodjele državnih potpora HAMAG – BICRO-a. Ovaj program predviđa dodjelu niza vrsta državnih potpora propisanih Uredbom Komisije br. 651/2014, od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (dalje: Uredba br. 651/2014), uključujući i potpore za istraživanje, razvoj i inovacije. O navedenom programu sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014. obaviještena je Europska komisija i isti se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.40955. Unutar navedenog programa, iznos od 2,9 milijuna kuna odnosi se na Program EUREKA, kojim se potiču mala i srednja poduzeća na suradnju s međunarodnim partnerima u pokretanju istraživačko-razvojnih aktivnosti. Korisnici navedenog programa su: Vidi-to d.o.o., Omni Aspect d.o.o., HSM-Informatika d.o.o. i MKP d.o.o.

Također, unutar Programa dodjele državnih potpora HAMAG – BICRO-a, dodijeljeno je i 1,4 milijuna kuna temeljem Programa EUROSTARS koji je nastao kao zajednička inicijativa EUREKA-e i Europske komisije za istraživanje i razvoj, a korisnik tih sredstava je poduzetnik Sedam IT d.o.o.

Temeljem programa Provjera inovativnog koncepta za poduzetnike (PoC Private) dodijeljeno je 5,9 milijuna kuna, a korisnici navedenog programa potpora su: AdScanner d.o.o., BioGnost d.o.o., Cognitio elektronika d.o.o., CS computer systems d.o.o., EBC Technology d.o.o., EMPAD CTS d.o.o., Gdi GISDATA d.o.o., Geolux d.o.o., ITEL d.o.o., Mikroprojekt d.o.o., Mobilisis d.o.o., Motio d.o.o., Omega software d.o.o., Plastform d.o.o., Primark d.o.o., Rimac automobili d.o.o., Sedam IT d.o.o., Supracontrol d.o.o., T.B.S. - tvornica betonskih stupova d.o.o., Tesla d.o.o. i Visor d.o.o.

Slika 14. Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje od 2003. do 2016. godine u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa) te u ukupnim horizontalnim ciljevima (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.1.2. Državne potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije¹⁷

U 2016. godini potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije dodijeljene su u iznosu od 1.475,3 milijuna kuna u obliku subvencija, što predstavlja povećanje za 395,7 milijuna kuna ili 36,6 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su navedene potpore iznosile 1.079,6 milijuna kuna, odnosno povećanje za 1.425,3 milijuna kuna u odnosu na 2014. godinu kada su potpore iznosile 50,0 milijuna kuna.

Tablica 13. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Zaštita okoliša i očuvanje energije	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	50,0	6,6	1.079,6	141,9	1.475,3	195,9
UKUPNO	50,0	6,6	1.079,6	141,9	1.475,3	195,9
udio (%) u horizontalnim ciljevima	5,82		72,09		67,43	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,87		21,60		22,80	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,56		10,93		12,92	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,32		0,43	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatski operater tržišta energije d.o.o. je dodijelio 1.475,3 milijuna kuna subvencija poduzetnicima temeljem Programa državnih potpora za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije (riječ je o državnim potporama odobrenim Odlukom Europske komisije od 1. rujna 2015. u postupku pod brojem SA.38406). Neki od

¹⁷ Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije Smjernica za državne potpore za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 200, od 28. lipnja 2014.) koje su u primjeni od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020. te temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

korisnika navedenih potpora su: Aiolos Projekt d.o.o., BE-TO Glina d.o.o., BR bioplin Crnac 1 d.o.o., EKO d.o.o., EKO Zadar Dva d.o.o., EKO-Energija d.o.o., Energija Gradec d.o.o., Farma muznih krava Mala Branjevina d.o.o., HEP-Proizvodnja d.o.o., Končar- obnovljivi izvori d.o.o., Lika Energo Eko d.o.o., Moslavina Proizvodi d.o.o., Novi Agrar d.o.o., Osatina Grupa d.o.o., Oštra Stina d.o.o., Pelet grupa d.o.o., PIK Vinkovci d.d., RP Global Danilo d.o.o., Selan d.o.o., Slavonija OIE, Spin Valis International d.o.o., Strizivojna Hrast d.o.o., Uni viridas d.o.o., Univerzal d.o.o., Velika Popina d.o.o., Vjetroelektrana Crno Brdo d.o.o., Vjetroelektrana Jelinak d.o.o., Vjetroelektrana Orlice d.o.o., Vjetroelektrana Ponikve d.o.o., Vjetroelektrana Rudine, Vjetroelektrana Trtar-Krtolin d.o.o. te Zagrebački holding d.o.o.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je u 2016. godini dodijelio potpore male vrijednosti za zaštitu okoliša i to u iznosu od 78,1 milijun kuna. Potpore male vrijednosti dodijeljene su temeljem Programa za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Ukoliko bi se navedene potpore male vrijednosti u iznosu od 78,1 milijun kuna pribrojile državnim potporama za zaštitu okoliša i uštedu energije u iznosu od 1.475,3 milijuna kuna, ukupne potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije iznosile bi 1.553,4 milijuna kuna.

4.1.3. Državne potpore za zapošljavanje¹⁸

Potpore za zapošljavanje dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 167,3 milijuna kuna putem subvencija, što je manje za 38,7 milijuna kuna ili 18,8 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su iznosile 206,0 milijuna kuna te je manje za 88,4 milijuna kuna odnosno 34,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 255,7 milijuna kuna.

Tablica 14. Potpore za zapošljavanje za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Zapošljavanje	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	255,7	33,5	206,0	27,1	167,3	22,2
UKUPNO	255,7	33,5	206,0	27,1	167,3	22,2
udio (%) u horizontalnim ciljevima	29,78		13,76		7,65	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	4,43		4,12		2,59	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	2,86		2,09		1,47	
udio (%) u BDP-u	0,08		0,06		0,05	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2016. godini dodijelio 118,9 milijuna kuna subvencija, i to kroz Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015 iznos od 243.220,00 kuna, temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2015. godini iznos od 401.655,06 kuna te temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2016. godini iznos od 118,3 milijuna kuna. Neki od korisnika navedenih potpora su:

¹⁸ Potpore za zapošljavanje mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Contorte d.o.o. , Ecocortec d.o.o., Ferokotao d.o.o., Galeb dalmatinska trikotaža d.d., GEA - COM d.o.o., KentBank d.d., Komet d.o.o., Label d.o.o., Markov-Trade d.o.o., Megatel Centar j.d.o.o., Metal Dekor d.o.o., Midal d.o.o., Optiplast, d.o.o., Podzemno skladište plina d.o.o., PRE-KOM d.o.o., Pro Wood d.o.o., Remia-Plast d.o.o., Zaks d.o.o. te Zidarstvo Žulić d.o.o. Potpore Hrvatskog zavoda za zapošljavanje dodijeljene su putem programa potpora koji je izrađen sukladno Uredbi Komisije br. 651/2014, o kojem je temeljem članka 11. Uredbe 651/2014 obaviještena Europska komisija i koji je se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.44541.

Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZVPRZOI) je u 2016. godini dodijelio 48,4 milijuna kuna subvencija putem Programa poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom za 2015.-2016. Navedeni program potpora je izrađen sukladno Uredbi br. 651/2014 i o istome je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i program se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.41073. Neki od korisnika navedenih potpora su: Bilokalnik IPA d.d., Ceste Karlovac d.d., Derma d.d., Di Klana d.d., Duran d.d., Galeb d.d., Hatrick-PSK d.o.o., Hedona d.o.o., Hrast-Export-Puklavec d.o.o., Lada d.o.o., Suvenir Arbor, Tekop Nova, Uljanik Poslovno Informacijski Sustavi d.o.o., Uljanik Strojogradnja d.d. te URIHO.

Ukoliko bi se dodijeljenim državnim potporama u iznosu od 167,3 milijuna kuna pribrojile i potpore male vrijednosti u iznosu od 73,8 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore za zapošljavanje iznosile 241,1 milijuna kuna. Potpore male vrijednosti za zapošljavanje dodjeljivalo je Ministarstvo hrvatskih branitelja u iznosu od 4,1 milijuna kuna, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u iznosu od 9,3 milijuna kuna, Hrvatski zavod za zapošljavanje u iznosu od 56,6 milijuna kuna te Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u iznosu od 3,8 milijuna kuna.

4.1.4. Državne potpore malim i srednjim poduzetnicima¹⁹

Potpore malim i srednjim poduzetnicima dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 397,3 milijuna kuna, što je više za 342,9 milijuna kuna u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 54,4 milijuna kuna te su potpore više za 126,8 milijuna kuna ili 46,9 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 270,5 milijuna kuna.

Prema instrumentima dodjele u 2016. godini, potpore za male i srednje poduzetnike dodjeljivane su najviše kroz kapitalna ulaganja u iznosu od 369,6 milijuna kuna ili 93,0 posto, putem subvencija 15,0 milijuna kuna ili 3,8 posto, putem jamstava 8,7 milijuna kuna ili 2,2 posto te kroz povoljne zajmove 4,0 milijuna kuna ili 1,0 posto.

¹⁹ Potpore malim i srednjim poduzetnicima dodjeljuju se temeljem pravila iz Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Tablica 15. Potpore malim i srednjim poduzetnicima u razdoblju od 2014. do 2016. godine

Mali i srednji poduzetnici	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	14,0	1,8	17,7	2,3	15,0	2,0
B1 kapitalna ulaganja	249,4	32,7	29,2	3,8	369,6	49,1
C1 povoljniji zajmovi	7,1	0,9	1,7	0,2	4,0	0,5
D1 jamstva	-	-	5,8	0,8	8,7	1,2
UKUPNO	270,5	35,5	54,4	7,1	397,3	52,8
udio (%) u horizontalnim ciljevima	31,50		3,63		18,16	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	4,68		1,09		6,14	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	3,02		0,55		3,48	
udio (%) u BDP-u	0,08		0,02		0,12	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) je u 2016. godini dodijelila 18,9 milijuna kuna potpora temeljem Programa dodjele državnih potpora HBOR-a, najvećim dijelom kroz subvencije iznos od 15,0 milijuna kuna te kroz povoljne zajmove iznos od 3,9 milijuna kuna. Neki od korisnika navedenih potpora su: Adventure charter d.o.o., Astrum Zadar d.o.o., Barešić tours d.o.o., Cedar d.o.o., Dental tehnika Silvio d.o.o., H. & H. Cruising d.o.o., Hospes d.o.o., HTP Orebić d.d., Lubusia d.o.o., Luxury and sun, d.o.o., M.V. Group d.o.o., Moderna d.o.o., MT Management d.o.o., Parole d.o.o., Premifab d.o.o., Riva sunca d.o.o., Supracontrol d.o.o., Špirit d.o.o., Vrboska d.d. te Zgrada d.o.o. Program potpora HBOR-a izrađen je temeljem Uredbe br. 651/2014, o programu je sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija, i pred Europskom komisijom program se vodi pod brojem SA.39436.

HAMAG-BICRO je u 2016. godini dodijelio potpore putem jamstava u iznosu od 8,8 milijuna kuna temeljem Programa dodjele državnih potpora HAMAG-BICRO-a, a neki od korisnika potpora su: Perihel d.o.o., Luxury and sun d.o.o., Maximus d.o.o., V.R. Metal d.o.o. i Triko d.o.o.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta je u 2016. godini dodijelilo potpore malim i srednjim poduzetnicima temeljem Programa dodjele državnih potpora za razvoj malog i srednjeg poduzetništva u iznosu od 369,6 milijuna kuna kroz kapitalna ulaganja. Unutar navedenog programa, sredstva su dodjeljivana za Izgradnju proizvodnih kapaciteta MSP i ulaganje u opremu u iznosu od 205,2 milijuna kuna, za Kompetentnost i razvoj MSP iznos od 45,7 milijuna kuna, za Podršku razvoju MSP u turizmu povećanjem kvalitete i dodatne ponude hotela iznos od 68,7 milijuna kuna te za Ulaganje u proizvodnu tehnologiju MSP iznos od 50,0 milijuna kuna. Neki od korisnika navedenih potpora su: Andro International d.o.o., Bomark Pak d.o.o., Brenum d.o.o., Crv d.o.o., Dundo-Promet d.o.o., Elcon Geraetebau d.o.o., Građevinski obrt Špelić, Hotel Borovnik d.o.o., Hoteli Podgora d.d., Inspecto d.o.o., KFK Tehnika d.o.o., Marlex d.o.o., Multinorm d.o.o., OPTIPLAST d.o.o., Petnjik d.o.o., Ragusa d.o.o., Romanof d.o.o., Slavonski hrast d.o.o. te TTO Thermotechnik d.o.o.

U 2016. godini su dodjeljivane i potpore male vrijednosti malim i srednjim poduzetnicima i to u ukupnom iznosu od 149,7 milijun kuna, a davatelji su HAMAG-BICRO, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta i HBOR. HAMAG-BICRO je dodijelio 33,8 milijun kuna *de minimis* potpora temeljem poticanja malog i srednjeg

poduzetništva, zatim je HBOR temeljem Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti HBOR-a dodijelio iznos od 14,8 milijuna kuna te je i Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta dodijelilo iznos od 101,1 milijun kuna temeljem nekoliko programa i mjera.

Ukoliko bi se dodijeljenim potporama za male i srednje poduzetnike u iznosu od 397,3 milijuna kuna pridodale i *de minimis* potpore malim i srednjim poduzetnicima u iznosu od 149,7 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore dodijeljene malim i srednjim poduzetnicima u 2016. godini iznosile 547,0 milijuna kuna.

4.1.5. Državne potpore za usavršavanje²⁰

Potpore za usavršavanje dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 51,5 milijuna kuna te su više za 3,8 milijuna kuna odnosno 8,0 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 47,7 milijuna kuna te su više za 6,8 milijuna kuna odnosno 15,2 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 44,7 milijuna kuna. Navedene potpore su dodijeljene u 2016. godini putem poreznih olakšica u iznosu od 50,5 milijuna kuna odnosno 98,1 posto te putem subvencija u iznosu od 1,0 milijuna kuna odnosno 1,9 posto.

Tablica 16. Potpore za usavršavanje za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Usavršavanje	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	1,1	0,1	2,4	0,3	1,0	0,1
A2 porezne olakšice	43,6	5,7	45,3	6,0	50,5	6,7
UKUPNO	44,7	5,9	47,7	6,3	51,5	6,8
udio (%) u horizontalnim ciljevima	5,21		3,19		2,35	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,77		0,95		0,80	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,50		0,48		0,45	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2016. godini dodjeljivao potpore za usavršavanje putem subvencija u iznosu od 958.945,96 kuna temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2015. i 2016. godini, a programi potpora su izrađeni sukladno Uredbi br. 651/2014 o kojem je temeljem članka 11. obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vode pod brojem: SA.40954, SA.44541 te SA.45574. Korisnici navedenih potpora su: Galeb dalmatinska trikotaža d.d., Tekstilpromet d.d., Ivanal d.o.o., Kerschoffset Zagreb d.o.o., Carpona Pack d.o.o., Borovo d.d. i Ivanal d.o.o.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta je u 2016. godini dodjeljivalo potpore za usavršavanje i to u obliku poreznih olakšica sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu u iznosu od 50,1 milijun kuna.

²⁰ Potpore za usavršavanje mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

4.1.6. Državne potpore za kulturu

Potpore za kulturu su dodijeljene u 2016. godini u iznosu od 83,3 milijuna kuna i to u obliku subvencija, što je više za 13,3 milijuna kuna ili 19,0 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 70,0 milijuna kuna, i više su za 2,0 milijuna kuna ili 2,5 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 81,3 milijuna kuna.

Tablica 17. Potpore za kulturu u razdoblju od 2014. do 2016. godine

Kultura	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	81,3	10,7	70,0	9,2	83,3	11,1
UKUPNO	81,3	10,7	70,0	9,2	83,3	11,1
udio (%) u horizontalnim ciljevima	9,47		4,67		3,81	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,41		1,40		1,29	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,91		0,71		0,73	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,02		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo kulture i Hrvatski audiovizualni centar su u 2016. godini dodijelili potpore za kulturu te zaštitu kulturne baštine u ukupnom iznosu od 83,3 milijuna kuna.

Hrvatski audiovizualni centar je u 2016. godini dodijelio 69,3 milijuna kuna potpora u obliku subvencija, sukladno Programu državne potpore za dodjelu sredstava za promicanje audiovizualnog stvaralaštva, audiovizualne kulture i očuvanja audiovizualne kulturne baštine. Program potpore je izrađen sukladno Uredbi br. 651/2014 o kojem je temeljem članka 11. obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vodi pod brojem: SA.41531. Korisnici navedenih potpora su: Alka film d.o.o., Bonobostudio d.o.o., Da film d.o.o., Eurofilm d.o.o., Factum, Gral film d.o.o., Hrvatski filmski savez, Hulahop d.o.o., Inter film d.o.o., Kinematograf d.o.o., Kinorama d.o.o., Manevar d.o.o., MP filmska produkcija d.o.o., Nukleus film d.o.o., Pakt media, Produkcija Živa d.o.o., Propeler film d.o.o., Restart, Spiritus movens d.o.o., Telefilm d.o.o., Ustanova Zagreb film – Projekti, Zagreb film festival te ostali.

Ministarstvo kulture dodijelilo je u 2016. godini temeljem Programa financiranja nakladništva za razdoblje 2014.-2016. (program je odobren od strane Europske komisije pod brojem SA.37923) potpore u obliku subvencija u iznosu od 14,0 milijuna kuna. Korisnici potpora po navedenom programu su: Društvo hrvatskih književnika, HKZ Hrvatsko slovo d.o.o., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska dječja knjiga, Hrvatski filmski savez, KopMedija zadruga za medije, Matica Hrvatska, SKUD "Ivan Goran Kovačić", Udruga Kurs, Split, Udruga Sa(n)jam knjige u Istri, Udruga za promicanje kulturnog turizma - Brod kulture i ostali.

Potpore male vrijednosti za kulturu te zaštitu kulturne baštine su također dodjeljivane u 2016. godini i to u obliku subvencija u iznosu od 28,0 milijuna kuna, a dodjeljivali su ih Ministarstvo kulture sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“ u iznosu od 1,8 milijuna kuna, Agencija za elektroničke medije temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija u iznosu od 25,8 milijuna kuna te Ministarstvo hrvatskih branitelja temeljem Programa sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu u iznosu od 401.000,00 kuna.

Ukoliko bi se dodijeljenim potporama za kulturu u iznosu od 83,3 milijuna kuna dodale i potpore male vrijednosti dodijeljene za kulturu u iznosu od 28,0 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore dodijeljene za kulturu i zaštitu kulturne baštine u 2016. godini iznosile 111,3 milijuna kuna.

4.1.7. Državne potpore za razvoj širokopojasnih mreža²¹

Potpore za razvoj širokopojasnih mreža odnosno za razvoj Interneta i širokopojasnog pristupa Internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, u 2016. godini nisu dodijeljene, a u 2015. godini je dodijeljeno 9,4 milijuna kuna subvencija, a u 2014. godini 21,0 milijun kuna.

Tablica 18. Potpore razvoju širokopojasnih mreža za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Razvoj širokopojasnih mreža	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	21,0	2,8	9,4	1,2	-	-
UKUPNO	21,0	2,8	9,4	1,2	-	-
udio (%) u horizontalnim ciljevima	2,45		0,63		-	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,36		0,19		-	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,23		0,10		-	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,00		-	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti u 2016. godini nije dodjeljivala potpore razvoju širokopojasnih mreža, već je iste dodjeljivala u 2015. i 2014. godini i to putem subvencija, a temeljem Programa razvoja interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, s ciljem poticanja brzog razvoja širokopojasnih mreža u ruralnim područjima. Navedeni Program se nalazi na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, te se vodi pod brojem: SA.35508 (2012/HR).

²¹ Potpore za razvoj širokopojasnih mreža odnosno za razvoj Interneta i širokopojasnog pristupa Internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Priopćenju Komisije – Smjernica EU o primjeni pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopojasnih mreža (Službeni list Europske unije, C 25, od 26. siječnja 2013.) koje su na snazi od 27. siječnja 2013. godine.

4.2. Regionalne potpore²²

Regionalne potpore su dodijeljene u 2016. godini u iznosu od 942,0 milijuna kuna, te su više za 316,7 milijuna kuna ili 50,7 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 625,3 milijuna kuna, te su više za 383,4 milijuna kuna ili 68,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 558,6 milijuna kuna.

Tablica 19. Regionalne potpore za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Regionalne potpore	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Regionalne potpore	558,6	73,2	625,3	82,2	942,0	125,1
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	9,67		12,51		14,56	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	6,24		6,33		8,25	
udio (%) u BDP	0,17		0,19		0,27	

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Regionalne potpore su prema instrumentima dodjele u 2016. godini dodjeljivane najviše u obliku poreznih olakšica kroz koje je dodijeljeno 542,1 milijun kuna ili 57,5 posto regionalnih potpora, kroz kapitalna ulaganja dodijeljeno je 183,9 milijuna kuna ili 19,5 posto, putem subvencija dodijeljeno je 183,8 milijuna kuna ili 19,5 posto te putem povoljnih zajmova 32,2 milijuna kuna ili 3,4 posto.

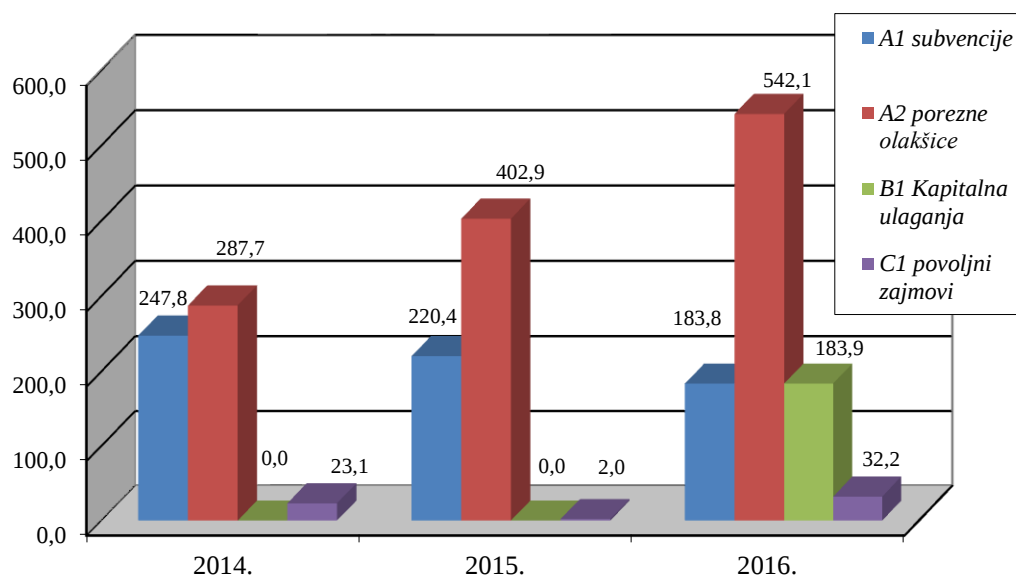
Tablica 20. Regionalne potpore po instrumentima dodjele za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Instrument	2014.	2015.	2016.
A1 subvencije	247,8	220,4	183,8
A2 porezne olakšice	287,7	402,9	542,1
B1 Kapitalna ulaganja	-	-	183,9
C1 povoljniji zajmovi	23,1	2,0	32,2
UKUPNO	558,6	625,3	942,0

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

²² Regionalne potpore dodjeljuju se temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. A intenziteti dodjele regionalne potpore propisani su Kartom regionalnih potpora Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. koju je odobrila Europska komisija odlukom od 11. lipnja 2014. godine pod brojem SA.38668 (2014/N). Rečena karta temelji se na Smjernicama o regionalnim potporama 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 209, od 23. srpnja 2013.).

Slika 15. Regionalne potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dodijelilo je u 2016. godini ukupan iznos regionalnih potpora od 263,0 milijuna kuna. Poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb dodijeljena je potpora putem subvencije u iznosu od 79,1 milijun kuna temeljem Programa državne potpore HP – Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014. do 2018. godine, a program je usklađen s Odlukom Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106.(2) Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku usluge od općeg gospodarskog interesa dodijeljene određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa (Službeni list EU, L 7, od 11. siječnja 2012.). I poduzetniku Zračna luka Dubrovnik d.o.o. isti je davatelj dodijelio regionalne potpore temeljem programa Razvoj Zračne luke Dubrovnik, kao kapitalna ulaganja iznos od 183,9 milijuna kuna, a program je odobren od strane Europske komisije te se vodi pod brojem SA.38168 (2014/N), prije SA.37108 (PN/2013).

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta je u 2016. godini dodijelilo ukupno 633,5 milijuna kuna regionalnih potpora. Najviše potpora je dodijeljeno kroz porezne olakšice i to u iznosu od 542,1 milijun kuna dok je putem subvencija dodijeljeno 91,5 milijuna kuna. Ministarstvo je temeljem Programa dodjele državne potpore za ulaganje u proizvodne tehnologije dodijelilo regionalne potpore kroz subvencije u iznosu od 40,0 milijuna kuna, a neki od korisnika su: Bmd stil d.o.o., Calucem d.o.o., Chromos-svjetlost d.o.o., Decospan mato furnir d.o.o., Di Čazma d.o.o., Enikon Aerospace d.o.o., Fornix d.o.o., Gorica staklo d.o.o., Grad - export d.o.o., Iveta d.o.o., Kraš prehrambena industrija d.d., Lana-karlovačka tiskara d.d., Lipovljani lignum d.o.o., LPT d.o.o., Metal Obad d.o.o., Pan-pek d.o.o., Riz-Odašiljači d.d., Spin Valis d.d., Tiskara Reprint d.o.o., Tvornica mreža i ambalaže d.o.o., Valis fagus d.o.o. te Vemo trade d.o.o.

Također, isto ministarstvo je dodjeljivalo regionalne potpore putem subvencija sukladno Zakonu o poticanju ulaganja („Narodne novine“, br. 138/06 i 61/11) u iznosu od 5,1 milijun kuna i to poduzetnicima: Proizvodnja PG d.o.o. i Adriatica Dunav d.o.o.,

te sukladno Zakonu o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja („Narodne novine“, br. 111/12 i 28/13) u iznosu od 44,1 milijun kuna, a neki od korisnika su: Alas-info d.o.o., APM-trgovina d.o.o., Aqua park d.o.o., Atlantic Multi Power d.o.o., Bex d.o.o., Boxmarak leather d.o.o., Brodplast obrt, CNC-obrada d.o.o., CWS boco d.o.o., Eko papir d.o.o., Ericsson Nikola Tesla d.d., Experio d.o.o., Feroimpex automobilska tehnika d.o.o., Ferrotehna d.o.o., Frutarija d.o.o., Haga metal d.o.o., Haix obuća d.o.o., Hanjes d.o.o., Jadranka hoteli d.o.o., Klik par d.o.o., Kostel promet d.o.o., Manas d.o.o., Media-soft d.o.o., Mišlov d.o.o., Nautički centar Trogir d.o.o., Neos d.o.o., Omega software d.o.o., Omp obrada metala, Orosavlje-zaštitna oprema d.o.o., Poduzeće za ceste d.o.o., Print centar Krapina d.o.o., Puđa d.o.o., Rimac automobili d.o.o., S.i.c. d.o.o., Sedam IT d.o.o., Stolarija i pilana Ratković, T3M d.o.o., Tekim d.o.o., Te-pro d.o.o. i Tvornica turbina d.o.o.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta je i sukladno Zakonu o poticanju ulaganja („Narodne novine“, broj 102/15) dodijelilo regionalne potpore putem subvencija u iznosu od 2,3 milijuna kuna i to poduzetnicima: Alpron d.o.o., CNC-Metal d.o.o., Pet Minuta d.o.o., Span d.o.o. i Vedrana d.o.o.

Također, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta je sukladno Zakonu o poticanju ulaganja („Narodne novine“, br. 138/06 i 61/11), Zakonu o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja („Narodne novine“, br. 111/12 i 28/13) i Zakonu o poticanju ulaganja („Narodne novine“, broj 102/15) dodijelilo regionalne potpore kroz porezne olakšice u iznosu od 542,1 milijun kuna.

HBOR je dodijelio regionalne potpore u 2016. godini temeljem Programa dodjele državnih potpora HBOR-a u iznosu od 45,5 milijuna kuna, i to najvećim dijelom putem povoljnih zajmova u iznosu od 32,2 milijuna kuna ili 70,8 posto te putem subvencija u iznosu od 13,3 milijuna kuna ili 29,2 posto. Korisnici navedenih potpora su: Belje d.d., Carpe diem cruising, Imperial d.d., Keršin turizam d.o.o., Mirnovec park d.o.o., More, obrt za turističke usluge, Moreplovac d.o.o., Sunturist Hotel d.o.o., Valamar Riviera d.d. te Žito d.o.o.

Također su u 2016. godini dodjeljivane i potpore male vrijednosti za regionalne ciljeve u ukupnom iznosu od 102,8 milijuna kuna. Davatelji potpora su: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije koje je dodijelilo ukupno 70,3 milijuna kuna *de minimis* potpora, i to temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi, Programa potpore male vrijednosti u 2016. godini otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta te kao porezna olakšica obveznika poreza na dobit. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta dodijelilo je ukupno 13,1 milijun kuna potpora temeljem Zakona o slobodnim zonama, dok je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara dodijelio 15,9 milijuna kuna potpora. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara dodijelio je 3,5 milijuna kuna subvencija temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u gradu Vukovaru te je i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio 28.997,84 kune *de minimis* potpora.

Ukoliko bi se dodijeljenim regionalnim potporama u 2016. godini u iznosu od 942,0 milijuna kuna dodale i potpore male vrijednosti za regionalne ciljeve u iznosu od 102,8 milijuna kuna, tada bi ukupan iznos svih regionalnih potpora dodijeljenih u 2016. godini iznosio 1.044,8 milijuna kuna.

4.3. Državne potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave dodjeljuju također potpore korisnicima, međutim iznosi su puno manji u odnosu na iznose potpora koje dodjeljuje centralni nivo države, odnosno tijela središnje vlasti, ipak su podaci o navedenim potporama također prikazani u ovom Izvješću, jer i ta sredstva za podupiranje gospodarstva mogu utjecati na povećanje rasta i razvoj gospodarstva odnosno poduzetništva na lokalnoj razini.

Gradovi, općine i županije dodjeljuju sredstava iz vlastitog proračuna prvenstveno za ulaganja u infrastrukturu, komunalnu i cestovnu infrastrukturu, razne tekuće donacije udrugama, sportskim i kulturno-umjetničkim društvima, Crvenom križu, obrazovnim, zdravstvenim i vjerskim ustanovama i slično, a pri tom je važno istaknuti da dio spomenutih sredstava ne predstavlja potpore.

U 2016. godini, jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave dodijelile su ukupno 59,3 milijuna kuna potpora, što je manje za 30,2 milijuna kuna ili 33,7 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su navedene potpore iznosile 89,5 milijuna kuna, te su manje za 17,9 milijuna kuna ili 23,2 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 77,2 milijuna kuna.

Tablica 21. Potpore dodijeljene na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Potpore na lokalnoj razini	2014.		2015.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	75,2	9,9	85,9	11,3	57,8	7,7
B1 udio u temeljnom kapitalu	2,0	0,3	3,6	0,5	1,5	0,2
UKUPNO	77,2	10,1	89,5	11,8	59,3	7,9
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,34		1,79		0,92	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,86		0,91		0,52	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,03		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su dodjeljivane u 2016. godini, prema instrumentima dodjele, najviše putem subvencija u iznosu od 57,8 milijuna kuna ili 97,5 posto te putem kapitalnih ulaganja u iznosu od 1,5 milijuna kuna ili 2,5 posto. Navedene potpore su prema kategorijama dodjele u 2016. godini dodjeljivane u najvećem iznosu od 29,3 milijuna kuna ili 49,4 posto za zapošljavanje, 20,0 milijuna kuna ili 33,7 posto za kopneni cestovni promet te 10,0 milijuna kuna ili 16,9 posto za radiotelevizijsko emitiranje.

Istarska županija je u 2016. godini dodijelila 550.000,00 kuna subvencija za zapošljavanje temeljem Pojedinačne državne potpore Istarske županije za zapošljavanje osoba s invaliditetom korisniku Tekop Nova - ustanova za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Riječ je o potpori koja se temelji na Uredbi br. 651/2014, o kojoj je obaviještena Europska komisija sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014 i koja se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.44491.

Grad Zagreb je u 2016. godini dodijelio 38,5 milijuna kuna subvencija. Potpore su dodijeljene temeljem Programa državne potpore za zapošljavanje osoba s

invaliditetom za razdoblje 2015.-2020. u iznosu od 28,5 milijuna kuna i to ustanovi URIHO 26,4 milijuna kuna te LADA d.o.o. 2,1 milijun kuna. Navedeni program potpore izrađen je temeljem Uredbe br. 651/2013, o kojem je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.40503. Grad Zagreb je također dodijelio i 10,0 milijuna kuna subvencija temeljem Programa državne potpore za subvencioniranje proizvodnje i emitiranja audiovizualnih i radijskih programskih sadržaja u programima nakladnika televizija ili radija za razdoblje od 2015. do 2020., a korisnici potpora su: Enter Zagreb d.o.o., HIT FM d.o.o., MT eter d.o.o., Nezavisna televizija d.o.o., Obiteljski radio d.o.o., Otvorena televizija Zagreb d.d., Radio 101 d.o.o., Radio Kaj d.o.o., YAMMAT d.o.o., Z1 televizija d.o.o. te Zagrebački radio Plavi 9 d.o.o. I ovaj program potpore izrađen je temeljem Uredbe br. 651/2014, o kojem je sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.42704.

Potpore su dodjeljivali i ostali gradovi: Grad Pula dodijelio je 8,2 milijuna kuna subvencija i to poduzetnicima Pulapromet d.o.o. 7,9 milijuna kuna te Zaštitnoj radionici TEKOP NOVA 300.000,00 kuna, Grad Opatija je dodijelila 2,6 milijuna kuna subvencija poduzetniku KD Autotrolej d.o.o. dok je Grad Zadar dodijelio 5,9 milijuna kuna potpora poduzetniku Liburnija d.o.o.

Općine su također bile davatelji državnih potpora, Općina Čavle dodijelila je 1,4 milijuna kuna subvencija poduzetniku KD Autotrolej Rijeka te je istom poduzetniku i Općina Viškovo dodijelila 2,1 milijuna kuna subvencija.

Županije, općine i gradovi dodjeljivale su u 2016. godini i potpore male vrijednosti u iznosu od 201,8 milijuna kuna, i to najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata.

4.4. Sektorske potpore

Sektorske potpore dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 3.281,9 milijuna kuna, što je više za 496,0 milijuna kuna ili 17,8 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su navedene potpore iznosile 2.785,9 milijuna kuna, te je manje za 999,0 milijuna kuna ili 23,3 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 4.280,9 milijuna kuna.

Udio sektorskih potpora u 2016. godini u odnosu na ukupno dodijeljene potpore industriji i uslugama iznosi 50,7 posto, dok je taj udio u ukupno dodijeljenim potporama (s poljoprivredom i ribarstvom) 28,7 posto.

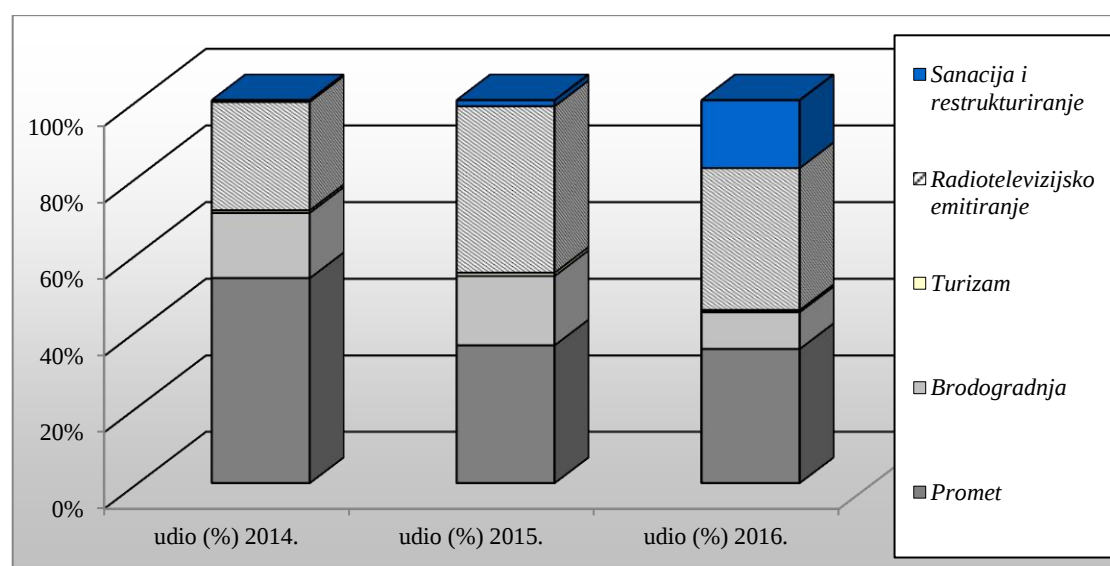
Tablica 22. Sektorske potpore za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Posebni sektori	2014.			2015.			2016.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)
Promet	2.294,2	300,7	0,70	1.005,0	132,1	0,30	1.152,0	153,0	0,33
Brodogradnja	728,8	95,5	0,22	503,2	66,1	0,15	315,2	41,9	0,09
Turizam	29,6	3,9	0,01	24,1	3,2	0,01	18,6	2,5	0,01
Radiotelevizijsko emitiranje	1.210,4	158,6	0,37	1.209,9	159,0	0,36	1.215,2	161,4	0,35
Sanacija i restrukturiranje	17,9	2,3	0,01	43,7	5,7	0,01	580,9	77,2	0,17
Ukupno	4.280,9	561,1	1,30	2.785,9	366,1	0,83	3.281,9	435,9	0,95

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Posebnim sektorima je u 2016. godini dodijeljeno ukupno 3.281,9 milijuna kuna potpora, gdje se najveći dio potpora odnosi na usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje 1.215,2 milijuna kuna odnosno s udjelom od 37,0 posto u sektorskim potporama, zatim potpore sektoru prometa u iznosu od 1.152,0 milijuna kuna ili 35,1 posto, za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama dodijeljen je iznos od 580,9 milijuna kuna ili 17,7 posto, sektoru brodogradnje dodijeljeno je 315,2 milijuna kuna odnosno 9,6 posto te sektoru turizma 18,6 milijuna kuna ili 0,6 posto.

Slika 16. Struktura potpora dodijeljenih pojedinim sektorima u razdoblju od 2014. do 2016. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U dodijeljenim potporama posebnim sektorima u 2016. godini prevladavaju subvencije s iznosom od 2.411,9 milijuna kuna ili s udjelom od 73,5 posto, zatim slijede kapitalna ulaganja odnosno udjeli u temeljnom kapitalu s iznosom od 572,6 milijuna kuna ili s udjelom od 17,4 posto, te jamstva s iznosom od 269,6 milijuna kuna ili s udjelom od 8,2 posto i porezne olakšice s iznosom od 27,8 milijuna kuna ili 0,9 posto.

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa

Pravila o potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa sadržana su, između ostalog, u Odluci Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa²³, gdje propisi dopuštaju da država pod određenim uvjetima daje naknadu za pružanje navedenih usluga, s obzirom da se takve usluge ne mogu obaviti na odgovarajući način po tržišnim kriterijima a država ima obvezu pokrivanja troškova, odnosno država snosi dio troškova ili ukupne troškove za obavljanje tih usluga.

U okviru sektorskih potpora prevladavaju potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge u kopnenom, pomorskom i zračnom prometu, uslugama zračnih luka, za javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa, za poštanske usluge i električnu energiju – naknada predstavlja kompenzaciju za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

Tablica 23. Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2016. godini

Kategorija potpore	Naziv potpore	Instrument	Iznos (u mln HRK)
Radiotelevizijsko emitiranje	Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (RTV pristojba)	Subvencije	1.192,3
Regionalni razvoj	Program državne potpore HP-Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014.-2018.	Subvencije	79,1
Zračni promet	Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) - Croatia Airlines d.d.	Subvencije	83,2
	Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) - Trade Air d.o.o.	Subvencije	10,7
	Osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama RH - Očuvanje vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet	Subvencije	3,2
Pomorski promet	Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka, te zaštita morskog okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata	Subvencije	303,8
Kopneni cestovni promet	Lokalni nivo - gradovi, općine	Subvencije	18,4
	Lokalni nivo - gradovi, općine	Kapitalna ulaganja	1,5
Željeznički promet	Razvoj sustava željezničkog prometa - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	Subvencije	464,7
	Protestirana državna jamstva - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	Protestirana jamstva	8,6
	Izdana državna jamstva - HŽ Cargo d.o.o.	Izdana jamstva	250,0
Ukupno			2.415,5

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 2.415,5 milijuna kuna, što predstavlja udio od 21,2 posto u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore dodijeljene

²³ Službeni list Europske unije, L 7, od 11. siječnja 2012.

su putem subvencija u iznosu od 2.155,4 milijuna kuna ili s udjelom od 89,2 posto u ukupno dodijeljenim potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, dok je putem izdanih jamstava dodijeljeno 250,0 milijuna kuna ili 10,3 posto, protestirano je 8,6 milijuna kuna jamstava odnosno 0,4 posto dok je putem kapitalnih ulaganja dodijeljeno 1,5 milijuna kuna ili 0,1 posto.

Hrvatska radiotelevizija korisnik je naknade za obavljanje javne usluge odnosno za javno radiotelevizijsko emitiranje te je u 2016. godini uprihodila iznos od 1.192,3 milijuna kuna prihoda od pristojbi ili pretplate temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji.

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2016. godini dodijelila subvencije za obavljanje javne usluge u ukupnom iznosu od 303,8 milijuna kuna poduzetnicima koji obavljaju pomorski prijevoz temeljem Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, odnosno za Program razvoja sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštite morskog okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata. Korisnici navedenih naknada su: Bura line&Offshore, G&V Line d.o.o., Gradski parking Šibenik d.o.o., G&V Line Iadera d.o.o., Jadrolinija Rijeka, KTD Bilan d.o.o., Linijska nacionalna plovidba d.d., M.B. Kapetan Luka TP, Miatrade d.o.o., Nautički centar Komiža d.o.o., Porat Ilovik d.o.o. i Ribarska proizvođačka zadruga Vrgada.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je u 2016. godini dodijelilo poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb iznos od 79,1 milijun kuna subvencija temeljem Programa državne potpore HP – Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014. do 2018. godine, sukladno Zakonu o poštanskim uslugama te Smjernicama politike državnih potpora za razdoblje 2014.-2016.

Također, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je dodijelilo i 97,1 milijun kuna subvencija za zračni promet i to 93,9 milijuna kuna temeljem Programa očuvanja prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz), poduzetniku Croatia Airlines d.d. 83,2 milijuna kuna i poduzetniku Trade Air d.o.o. 10,7 milijuna kuna, dok je temeljem Osiguranja sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske, dodijeljena naknada za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa u ukupnom iznosu od 3,2 milijuna kuna poduzetniku Zračna luka Osijek d.o.o. kao Mjera očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet.

Isto Ministarstvo je u 2016. godini dodijelilo i naknadu za poticanje željezničkog prijevoza u ukupnom iznosu od 723,3 milijuna kuna. Korisnici navedenih potpora bili su poduzetnici HŽ Putnički prijevoz d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o. Poduzetnik HŽ Putnički prijevoz d.o.o. dobio je ukupno 473,3 milijuna kuna potpora, od čega se 464,7 milijuna kuna subvencija odnosi na Razvoj sustava željezničkog prometa, dok se iznos od 8,6 milijuna kuna odnosi na protestirana jamstva. Poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. izdano je 250,0 milijuna kuna jamstava.

U 2016. godini je dodijeljeno i 19,9 milijuna kuna u sektoru Kopnenog cestovnog prometa, a subvencije su dodjeljivali gradovi Opatija, Pula i Zadar, te općine Čavle i Viškovo.

4.4.1. Potpore prometu

Potpore u sektoru prometa u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 1.152,0 milijuna kuna, što je više za 147,0 milijuna kuna ili 14,6 posto u odnosu na 2015. godinu kada su te potpore iznosile 1.005,0 milijuna kuna, te je manje za 1.142,2 milijuna kuna ili 49,8 posto u odnosu na 2014. godinu kada su potpore iznosile 2.294,2 milijuna kuna. Udio potpora u sektoru prometa u 2016. godini u dodijeljenim sektorskim potporama iznosi 35,1 posto, dok u ukupno dodijeljenim potporama iznosi 10,1 posto.

U sektoru prometa u 2016. godini najveći dio potpora se odnosi na željeznički promet u iznosu od 723,4 milijuna kuna ili s udjelom dodijeljenih potpora u sektoru prometa od 62,8 posto, na pomorski promet se odnosi 331,6 milijuna kuna ili 28,8 posto udjela te se na zračni promet odnosi 97,0 milijuna kuna ili 8,4 posto.

Tablica 24. Potpore sektoru prometa za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Promet	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Željeznički promet	1.885,6	247,1	600,6	78,9	723,4	96,1
Pomorski promet	302,7	39,7	309,6	40,7	331,6	44,0
Zračni promet	105,9	13,9	94,8	12,5	97,0	12,9
UKUPNO	2.294,2	300,7	1.005,0	132,1	1.152,0	153,0
udio (%) u posebnim sektorima	53,59		36,07		35,10	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	39,72		20,11		17,80	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	25,64		10,18		10,09	
udio (%) u BDP-u	0,70		0,30		0,33	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore u sektoru prometa u 2016. godini dodjeljivane su u najvećem dijelu putem subvencija i to u iznosu od 865,5 milijuna kuna odnosno s udjelom od 75,1 posto u ukupno dodijeljenim potporama sektoru prometa, dok su potpore putem izdanih jamstava dodijeljene u iznosu od 250,0 milijuna kuna odnosno s udjelom od 21,7 posto, putem poreznih olakšica dodijeljeno je 27,8 milijuna kuna ili 2,4 posto te kroz plaćanja za aktivirana jamstava dodijeljeno je 8,7 milijuna kuna odnosno 0,8 posto.

Tablica 25. Potpore dodijeljene sektoru prometa prema instrumentima za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u milijunima kuna)

	2014.	2015.	2016.
A1 subvencije	973,2	910,2	865,5
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	-	-	27,8
D jamstva	1.066,2	-	250,0
D plaćanja za aktivirana jamstva	254,8	94,8	8,7
Ukupno	2.294,2	1.005,0	1.152,0

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U **željezničkom prometu** potpore su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 723,4 milijuna kuna te su više za 122,8 milijuna kuna ili 20,5 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su iznosile 600,6 milijuna kuna, i manje su za 1.162,2 milijuna kuna ili 61,6 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 1.885,6 milijuna kuna. Potpore željezničkom prometu imaju udio od 6,3 posto u ukupno dodijeljenim potporama te udio od 62,8 posto u sektoru prometa. Najveći dio navedenih potpora dodijeljen je putem subvencija u iznosu od 464,7 milijuna kuna ili 64,2 posto, kroz izdana jamstva

250,0 milijuna kuna ili 34,6 posto te kroz plaćanja za aktivirana jamstva 8,7 milijuna kuna ili 1,2 posto. Potpore sektoru željezničkog prometa su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 723,4 milijuna kuna, međutim, iz državnog proračuna dodijeljeno je i znatno više sredstava koja se uglavnom odnose na obnovu i modernizaciju infrastrukture te se ne smatraju državnim potporama sukladno Zakonu te sukladno navedenom nisu niti prikazane u ovom Izvješću.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je u 2016. godini dodijelilo 464,7 milijuna kuna subvencija poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. za Razvoj sustava željezničkog prometa, te su istom poduzetniku protestirana državna jamstva u iznosu od 8,7 milijuna kuna. Poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. su izdana jamstva u iznosu od 250,0 milijuna kuna. Sve navedene potpore u željezničkom prometu obuhvaćene su Programima restrukturiranja o kojima odlučuje Europska komisija.

Potpore ostalom **kopnenom prometu** (cestovni i riječni promet), na lokalnoj razini su dodijeljene u 2016. godini u iznosu od 19,9 milijuna kuna, a te potpore su u ovom Izvješću prikazane u Poglavlju 4., 4.3. Državne potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Potpore **pomorskom prometu** u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 331,6 milijuna kuna, te su više za 22,0 milijuna kuna odnosno 7,1 posto u odnosu na 2015. godinu kada je dodijeljeno 309,6 milijuna kuna, te su više za 28,9 milijuna kuna ili 9,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 302,7 milijuna kuna. Potpore u 2016. godini dodjeljivane su putem subvencija u iznosu od 303,8 milijuna kuna ili 91,6 posto te kroz porezne olakšice u iznosu od 27,8 milijuna kuna ili 8,4 posto. U 2016. godini potpore pomorskom sektoru u ukupnim potporama imaju udio od 2,9 posto, dok je taj udio u sektoru prometa 28,8 posto.

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2016. godini dodijelila potpore pomorskom prometu u ukupnom iznosu od 303,8 milijuna kuna putem subvencija temeljem programa Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštita morskog okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata odnosno Razvoj i sigurnost pomorskog prometa i lučke infrastrukture. Navedena potpora je dodijeljena sukladno Zakonu o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu poduzetnicima za obavljanje javne usluge, a korisnici potpora su: Bura line&Offshore, G&V Line d.o.o., Gradski parking Šibenik d.o.o., G&V Line Iadera d.o.o., Jadrolinija Rijeka, KTD Bilan d.o.o., Linijska nacionalna plovidba d.d., M.B. Kapetan Luka TP, Miatrade d.o.o., Nautički centar Komiža d.o.o., Porat Ilovik d.o.o. i Ribarska proizvođačka zadruga Vrgada.

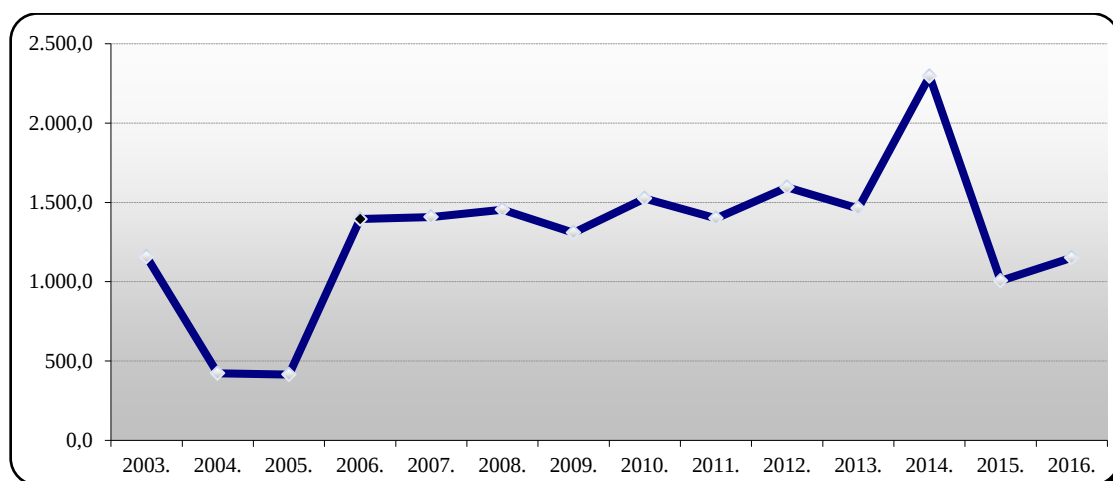
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je u 2016. godini dodijelila potpore pomorskom prometu u ukupnom iznosu od 27,8 milijuna kuna putem oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica temeljem Poreza po tonaži broda odnosno Uvođenja sustava poreza po tonaži broda u korist međunarodnog, a jedini korisnik navedene potpore je poduzetnik Tankerska plovidba d.d.

Potpore **zračnom prometu** u 2016. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 97,0 milijuna kuna, što je više za 2,2 milijuna kuna ili 2,3 posto u odnosu na 2015. godinu kada su te potpore iznosile 94,8 milijuna kuna, te su potpore manje za 8,9 milijuna kuna ili 8,4 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 105,9 milijuna kuna.

Isključivi instrument dodjele potpora u 2016. godini su subvencije, gdje udio tih potpora u ukupno dodijeljenim potporama iznosi 0,8 posto, a u potporama sektoru prometa iznosi 8,4 posto.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je u 2016. godini dodijelilo 97,0 milijuna kuna subvencija, temeljem Programa očuvanja prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) dodijeljeno je 93,9 milijuna kuna i to poduzetniku Croatia Airlines d.d. 83,2 milijuna kuna i poduzetniku Trade Air d.o.o. 10,7 milijuna kuna, dok je temeljem Osiguranja sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske, dodijeljena potpora za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa u ukupnom iznosu od 3,2 milijuna kuna poduzetniku Zračna luka Osijek d.o.o. kao Mjera očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet, a navedena potpora je prijavljena i odobrena od strane Europske komisije te se nalazi na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija.

Slika 17. Potpore dodijeljene sektoru prometa za razdoblje od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.4.2. Potpore brodogradnji²⁴

Potpore sektoru brodogradnje u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 315,2 milijuna kuna što je manje za 188,0 milijuna kuna ili 37,4 posto u odnosu na 2015. godinu kada je dodijeljeno 503,2 milijuna kuna, te je manje za 413,6 milijuna kuna ili 56,8 posto u odnosu na 2014. godinu kada je dodijeljeno 728,8 milijuna kuna potpora sektoru brodogradnje.

²⁴ Dana 1. siječnja 2012. godine na snagu je stupio Okvir o državnim potporama brodogradnji (Službeni list Europske unije, C 364, od 14. prosinca 2011.), a 6. prosinca 2013. godine objavljena je u Službenom listu Europske unije, C 357, Komunikacija Komisije za produženje primjene Okvira za državne potpore u brodogradnji te su navedena pravila Okvira važila do 30. lipnja 2014. godine, a još uvijek nisu usvojena. U sektoru brodogradnje mogu se dodijeliti i regionalne potpore sukladno karti regionalnih potpora, potpore u obliku kredita, jamstva dok se poduzetnicima u teškoćama mogu dodijeliti samo državne potpore za restrukturiranje.

Tablica 26. Potpore sektoru brodogradnje za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Brodogradnja	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	720,8	94,5	448,1	58,9	312,6	41,5
D jamstva	8,0	1,0	55,1	7,2	2,6	0,3
UKUPNO	728,8	95,5	503,2	66,1	315,2	41,9
udio (%) u posebnim sektorima	17,02		18,06		9,60	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	12,62		10,07		4,87	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	8,14		5,09		2,76	
udio (%) u BDP-u	0,22		0,15		0,09	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore sektoru brodogradnje u 2016. godini dodijeljene su najvećim dijelom putem subvencija u iznosu od 312,6 milijuna kuna odnosno s udjelom od 99,2 posto u sektoru brodogradnje te putem izdanih jamstava u iznosu od 2,6 milijuna kuna ili 0,8 posto. Potpore dodijeljene putem subvencija odnose se isključivo na restrukturiranje brodogradilišta i to temeljem odobrenih planova restrukturiranja velikih hrvatskih brodogradilišta, te je sukladno navedenom, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta u 2016. godini dodijelilo ukupno 312,6 milijuna kuna subvencija, od čega je Brodograđevnoj industriji Brodosplit d.d. dodijeljeno 135,0 milijuna kuna te Brodograđevnoj industriji 3. Maj d.d. 177,6 milijuna kuna subvencija.

U sektoru brodogradnje u 2016. godini nije bilo protestiranih odnosno aktiviranih jamstava, međutim, sveukupno su izdana jamstva brodogradilištima u iznosu od 1.495,0 milijuna kuna, a samo se dio tog iznosa od 2,6 milijuna kuna smatra državnom potporom dodijeljenom putem izdanih jamstava. Jamstva su izdana brodogradilištima za financiranje novogradnji, osiguranje avansnih uplata, a iznos ekvivalenata naveden je u obrazloženjima uz Prijedloge odluka o davanju jamstava koji se upućuju na donošenje Vladi Republike Hrvatske. Poduzetniku Brodogradilište Brodotrogir d.d. je u 2016. godini za praćenje financiranja novogradnje 344 izdato 146,1 milijun kuna, a samo se dio tog iznosa od 2,6 milijuna kuna smatra državnom potporom u izdanim jamstvima.

Tablica 27. Potpore sadržane u izdanim jamstvima danim sektoru brodogradnje za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u milijunima kuna)

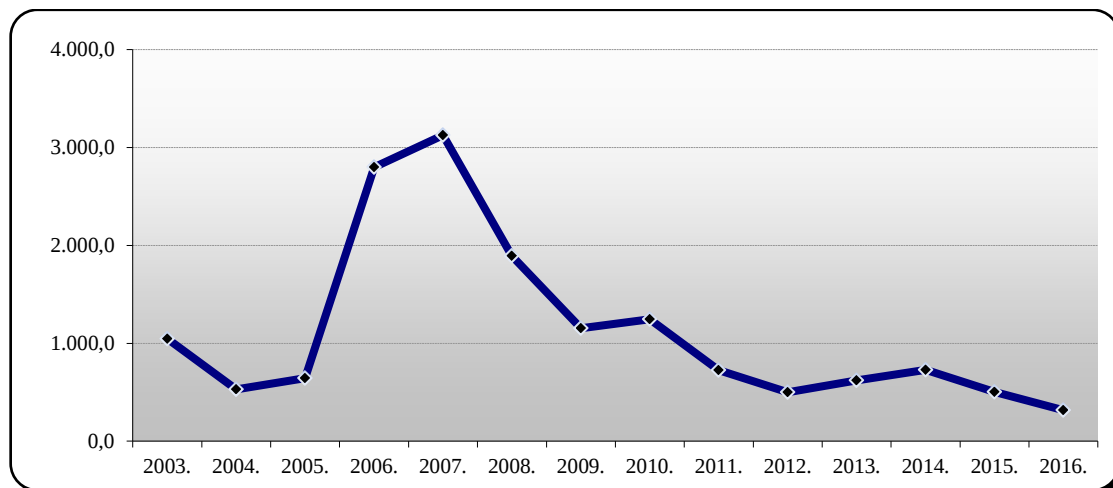
	Izdana državna jamstva sektoru brodogradnje	2014.	2015.	2016.
1.	Izdana jamstva	170,8	1.002,3	146,1
2.	Izdana jamstva za Uljanik Brodogradilište d.d.	-	3.611,7	1.348,9
3.	Izdana državna jamstva za brodogradnju ukupno (1.+2.)	170,8	4.614,0	1.495,0
4.	Potpore u izdanim jamstvima	8,0	55,1	2,6

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Iznos elementa državne potpore sadržane u državnim jamstvima za kredite brodogradilišta, se izračunavao u stopostotnom iznosu izdanog jamstva jer je, sukladno odobrenim planovima restrukturiranja, otplatu konkretnih kredita brodogradilišta, kao poduzetnika u teškoćama, preuzela država. Međutim, budući da se na primljene avanse od kupaca brodova u pravilu ne plaća kamata, iznos elementa potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima za avanse brodogradilišta izračunat je kao iznos tržišne kamate koji bi bio plaćen za avanse. Temeljem odredbi iz Okvira

o državnim potporama brodogradnji, državna jamstva smatraju se dodijeljenima u trenutku kada su izdana, a ne kada su protestirana.

Slika 18. Potpore dodijeljene sektoru brodogradnje za razdoblje od 2003. do 2016. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.4.3. Potpore turizmu

U sektoru turizma su dodijeljene potpore u 2016. godini u iznosu od 18,6 milijuna kuna isključivo putem subvencija, što je manje za 5,5 milijuna kuna ili 22,8 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su te potpore iznosile 24,1 milijun kuna, te je manje za 11,0 milijuna kuna ili 37,2 posto u odnosu na 2014. godinu kada su navedene potpore iznosile 29,6 milijuna kuna.

Tablica 28. Potpore turizmu prema instrumentima za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Turizam	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	29,6	3,9	24,1	3,2	18,6	2,5
UKUPNO	29,6	3,9	24,1	3,2	18,6	2,5
udio (%) u posebnim sektorima	0,69		0,87		0,57	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,51		0,48		0,29	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,33		0,24		0,16	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo turizma je u 2016. godini dodijelilo potpore u iznosu od 18,6 milijuna kuna subvencija temeljem Programa kreditiranja malog obiteljskog poduzetništva u turizmu "Poticaj za uspjeh". Neki od korisnika navedenih potpora su: Andro Internacional d.o.o., AS ugostiteljsko trgovački obrt, Eurodom trgovina d.o.o., FOS d.o.o., GEO-TEO d.o.o., Hotel Mauro d.o.o., Hotel More d.o.o., Hotel Punta Osejava d.o.o., Kanovele d.o.o., Krišto turizam d.o.o., Kukuriku d.o.o., L. Turist d.o.o., Laguna trade d.o.o., Luna hotel d.o.o., MCR d.o.o., Mimoza d.o.o., Obrt za ugostiteljstvo Cittar, Obrt za ugostiteljstvo Vili, Srakovčić d.o.o., Stancia Meneghetti

d.o.o., Stara Knežija d.o.o., Ture d.o.o., V.E.M.S. d.o.o., Villa Ružica d.o.o., Virtus Maritima d.o.o. i Zadar gradnja d.o.o.

U sektoru turizma su u 2016. godini dodijeljene i potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore u ukupnom iznosu od 35,7 milijuna kuna subvencija, a iste je dodjeljivalo Ministarstvo turizma te Hrvatska turistička zajednica. Ministarstvo turizma je dodijelilo 25,8 milijuna kuna temeljem Programa Konkurentnost turističkog gospodarstva, Programa Razvoj turizma na selu te Programa "Razvoj turizma u malom gospodarstvu 2001.-2003. godine", dok je Hrvatska turistička zajednica dodijelila 9,9 milijuna kuna sukladno Javnom pozivu za kandidiranje projekata turističkih inicijativa i proizvoda na TNP u 2016. godini, kroz Javni poziv za potpore događanjima u 2016. godini iznos, kroz Javni poziv za potpore programima DMK u 2016. godini te temeljem Potpora za sufinanciranje lokalnog trajektnog prijevoza grupa organizatora putovanja s organiziranim dolascima u 2016. godini.

Ukoliko bi se u 2016. godini dodijeljenim potporama u sektoru turizma u iznosu od 18,6 milijuna pribrojile i potpore male vrijednosti u iznosu od 35,7 milijuna kuna, tada bi ukupan iznos potpora u 2016. godini dodijeljen za poticanje razvoja turizma iz državnog proračuna iznosio 54,3 milijuna kuna.

4.4.4. Potpore za sanaciju i restrukturiranje²⁵

Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 580,9 milijuna kuna što je više za 537,2 milijuna kuna u odnosu na 2015. godinu kada su te potpore iznosile 43,7 milijuna kuna, odnosno više su za 563,0 milijuna kuna u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 17,9 milijuna kuna.

Tablica 29. Potpore za sanaciju i restrukturiranje za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Sanacija i restrukturiranje	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
B1 kapitalna ulaganja	-	-	24,8	3,3	572,6	76,0
C1 povoljni zajmovi	17,9	2,3	6,9	0,9	-	-
D protestirana jamstva	-	-	12,0	1,6	8,3	1,1
UKUPNO	17,9	2,3	43,7	5,7	580,9	77,2
udio (%) u posebnim sektorima	0,42		1,57		17,70	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,31		0,87		8,98	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,20		0,44		5,09	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,17	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama su prema instrumentima dodjele u 2016. godini dodijeljene putem kapitalnih ulaganja u iznosu od 572,6 milijuna kuna te kroz protestirana jamstva 8,3 milijuna kuna.

²⁵ Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama mogle su se dodijeliti sukladno propisima Europske unije, odredbama iz Smjernica o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (Službeni list EU, C 249014, od 31. srpnja 2014.), koje se primjenjuju od 1. kolovoza 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Ministarstvo financija aktiviralo je odnosno protestiralo jamstva poduzetniku Imunološki zavod d.d. u iznosu od 8,3 milijuna kuna dok je iznos od 572,6 milijuna kuna, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, dodijelila poduzetniku Jadranska banka d.d. kroz kapitalna ulaganja temeljem Programa sanacije malih kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj s ukupnom imovinom manjoj od 1,5 milijardi eura.

4.4.5. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje²⁶

Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 1.215,2 milijuna kuna, što je više za 5,3 milijuna kuna ili 0,4 posto u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 1.209,9 milijuna kuna, te su više za 4,8 milijuna kuna ili 0,4 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 1.210,4 milijuna kuna. Instrumenti dodjele navedenih potpora su subvencije te RTV pristojba.

Tablica 30. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Radiotelevizijsko emitiranje	2014.		2015.		2016.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	15,8	2,1	16,0	2,1	22,9	3,0
A1 RTV pristojba	1.194,6	156,6	1.193,9	156,9	1.192,3	158,4
UKUPNO	1.210,4	158,6	1.209,9	159,0	1.215,2	161,4
udio (%) u posebnim sektorima	28,27		43,43		37,03	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	20,96		24,21		18,78	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	13,53		12,25		10,64	
udio (%) u BDP-u	0,37		0,36		0,35	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatska radiotelevizija je korisnik potpore u 2016. godini u iznosu od 1.192,3 milijuna kuna putem radiotelevizijske pristojbe za javno radiotelevizijsko emitiranje, koja se dodjeljuje temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji za poticanje javnog radiotelevizijskog emitiranja, a obveza plaćanja pristojbe za radiotelevizijsko emitiranje uspostavljena je svim vlasnicima radijskih i televizijskih prijemnika, te iznosi 80,00 kuna mjesečno, a visina pristojbe ne može biti viša od 1,5 posto prosječne neto mjesečne plaće. Potpore Hrvatskoj radioteleviziji nalaze se na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, a kao postojeće potpore navedene su i u Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Agencija za elektroničke medije je u 2016. godini dodijelila potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje u iznosu od 22,9 milijuna kuna, temeljem Programa dodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija sukladno Zakonu o elektroničkim medijima i Pravilniku o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, a program je izrađen sukladno Uredbi br. 651/2014, o kojem je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i pred Europskom komisijom zaprimljen je pod brojem SA.42227.

²⁶ Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje mogle su se dodijeliti temeljem Priopćenja Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge (Službeni list EU, C 257, od 27. listopada 2009.).

Korisnici navedenih potpora su: OAR d.o.o., Dubrovačka televizija d.o.o., Hrvatski radio Otočac d.o.o., Kanal RI d.o.o., KA-Vision d.o.o., Mijor d.o.o., Nezavisna televizija d.o.o., Otvorena televizija Zagreb d.d., Radio Kaj d.o.o., Radio Ragusa d.o.o., Reful radio d.o.o., Sjever sjeverozapad d.o.o., Slavonsko-brodska televizija d.o.o., Televizija Dalmacija d.o.o., Televizija Jadran d.o.o., Televizija Slavonije i Baranje d.o.o., Televizija Šibenik d.o.o., TV Istra d.o.o., TV Nova d.o.o., Varaždinska televizija d.o.o., VTV d.o.o., YAMMAT d.o.o. i Z1 televizija d.o.o.

5. DRŽAVNE POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2

NUTS²⁷ je statistička klasifikacija za prikupljanje, obradu, analizu i publiciranje statističkih prostornih podataka na razini EU, kojom se prostorne jedinice razvrstavaju temeljem broja stanovnika u različite razine, te je podloga za određivanje prihvatljivosti prostornih jedinica za korištenje fondova EU u okviru definiranja kohezijske politike²⁸.

Europska komisija je Odlukom broj SA.38668 (2014/N), od 11. lipnja 2014. godine, prihvatila Kartu regionalnih potpora za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020. u okviru novih Smjernica za regionalne državne potpore za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 209, od 23. srpnja 2013. godine), a karta regionalnih potpora se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. U skladu sa stavkom 179. navedenih Smjernica, odobrena karta regionalnih potpora objavljena je u Službenom listu Europske unije i čini sastavni dio tih Smjernica, a utvrđenim uvjetima za odobravanje potpora poduzetnicima glede regionalnog razvoja se želi potaknuti rast gospodarstva odnosno kohezijske politike.

Republika Hrvatska je sukladno odobroj Karti regionalnih potpora podijeljena na dvije NUTS 2 regije: Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku.

1. Kontinentalna Hrvatska - čine je Grad Zagreb + 13 županija: Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Međimurska županija, Bjelovarsko-bilogorska županija, Virovitičko-podravska županija, Požeško-slavonska županija, Brodsko-posavska županija, Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Karlovačka županija te Sisačko-moslavačka županija
2. Jadranska Hrvatska - čine je 7 županija: Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Istarska županija i Dubrovačko-neretvanska županija.

Područjem „A“²⁹ prema Smjernicama (toč. 150. i 151.) smatraju se NUTS 2 područja - Nacionalna prostorna jedinica za statistiku 2. razine koja ima od 800.000 do 3 milijuna stanovnika u kojima je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika ispod ili jednak 75 posto prosjeka EU.

Stoga sukladno odobroj Karti regionalnih potpora, Republika Hrvatska sastoji se od dvije NUTS 2 regije: Kontinentalne Hrvatske i Jadranske Hrvatske. BDP Kontinentalne

²⁷ (fr. Nomenclature des unités territoriales statistiques) Statistička nomenklatura prostornih jedinica koju je definirao Europski statistički ured (Eurostat) kako bi stvorio jedinstvenu i koherentnu strukturu za teritorijalnu raspodjelu koristi se od 1988. godine u zakonodavstvu vezanom na strukturne fondove. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika na određenom području (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) koje se koriste za definiranje prihvatljivosti neke regije za financiranje iz instrumenata kohezijske politike. Kohezijski fond koristi NUTS 1, ERDF koristi NUTS 2, ESF koristi NUTS 2 i 3, a Europska teritorijalna suradnja koristi NUTS 3. Eurostat je odobrio NUTS 2 klasifikaciju za Republiku Hrvatsku u ožujku 2007. godine.

²⁸ Nacionalna prostorna jedinica za statistiku (NKPJS) objavljena je u Narodnim novinama, broj 35/07.

²⁹ Prema članku 107. stavku 3. a) UFEU-a područje a je područje na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika podzaposlenost.

Hrvatske iznosi 61,67 posto prosjeka Europske unije – 27, dok BDP Jadranske Hrvatske iznosi 60,00 posto prosjeka Europske unije – 27, pa prema Smjernicama intenzitet regionalne potpore u Kontinentalnoj Hrvatskoj iznosi 25 posto bruto ekvivalenta potpore, dok u Jadranskoj Hrvatskoj iznosi 35 posto (Točka 172. Smjernica). Navedeni postotci odnose se na sve poduzetnike neovisno o njihovoj veličini, a moguće ih je povećati za 20 posto u slučaju malih poduzetnika i 10 posto u slučaju srednjih poduzetnika.

Postojanje regionalne karte je uvjet dodjele regionalnih potpora koje se dodjeljuju za poticanje početnih ulaganja u svrhu gospodarskog napretka područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti, a omogućava provedbu zakona čiji je cilj razvoj najugroženijih područja poticanjem ulaganja i otvaranjem novih radnih mjesta (npr. putem Zakona o poticanju ulaganja). NUTS 2 statističke jedinice u okviru kohezijske politike, ne predstavljaju pravnu ni administrativnu podjelu teritorija države, niti obveznu osnovu za vođenje politike regionalnog razvoja temeljem pravne stečevine EU, iako služe za utvrđivanje razine i vrste pomoći stoga su značajne za provođenje politike tržišnog natjecanja, poljoprivredne i druge politike, te se sukladno statističkim indikatorima (npr. regionalni BDP po stanovniku) utvrđuje koja su područja pogodna za primjenu instrumenata ovih politika, temeljem mjerila koja su zajednička za cijelu EU.

Tablica 31. Dodijeljene potpore u 2016. godini prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2)* (u milijunima kuna)

Industrija i usluge	Jadranska Hrvatska	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
Horizontalni ciljevi	603,6	1.584,3	2.187,9
Istraživanje i razvoj i inovacije	2,4	10,8	13,2
Zaštita okoliša i očuvanje energije	404,2	1.071,1	1.475,3
Mali i srednji poduzetnici	135,0	262,3	397,3
Usavršavanje	8,9	42,6	51,5
Zapošljavanje	47,9	119,4	167,3
Kultura	5,2	78,1	83,3
Posebni sektori	2.247,1	1.034,8	3.281,9
Promet	740,2	411,8	1.152,0
Brodogradnja	315,2	-	315,2
Turizam	14,3	4,3	18,6
Radiotelevizijsko emitiranje	604,8	610,4	1.215,2
Sanacija i restrukturiranje	572,6	8,3	580,9
Regionalne potpore	448,8	493,2	942,0
Potpore na lokalnoj razini	20,8	38,5	59,3
Ukupno	3.320,3	3.150,8	6.471,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

* Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo

U Tablici 31. u ukupno prikazanim potporama nisu obuhvaćene potpore za poljoprivredu i ribarstvo, jer Ministarstvo financija ne raspolaže podacima o tim potporama po pojedinim županijama niti po korisnicima, već samo agregiranim podacima za pojedine ciljeve i namjene potpora koje je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede, budući da Ministarstvo financija nije nadležno za potpore poljoprivredi i ribarstvu, već iste samo prikazuje u godišnjem izvješću.

Potpore dodijeljene statističkoj regiji Jadranska Hrvatska u 2016. godini iznose ukupno 3.320,3 milijuna kuna, od čega se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 1.073,2 milijuna kuna ili 32,3 posto potpora korisnicima u ovoj regiji dok se na posebne sektore odnosi 2.247,1 milijun kuna ili 67,7 posto. Potpore dodijeljene statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska ukupno iznose 3.150,8 milijuna kuna, gdje se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i

potpore na lokalnoj razini) odnosi 2.116,0 milijuna kuna ili 67,2 posto potpora, dok se na sektorske potpore odnosi 1.034,8 milijuna kuna odnosno 32,8 posto.

Određene potpore prikazane u Tablici 31., a koje se odnose na potpore Hrvatskoj radioteleviziji te poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Croatia Airlines d.d., Trade Air d.o.o. te poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., raspodijeljene su po statističkim regijama iskoristivosti, a ne po sjedištu korisnika potpore.

Potpore Hrvatskoj radioteleviziji u iznosu od 1.192,3 milijuna kuna podijeljene su na obje regije u jednakom iznosu jer se radi o pretplati koja se prikuplja u cijeloj Republici Hrvatskoj. Potpore poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o. i HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u ukupnom iznosu od 723,4 milijuna kuna podijeljene su na obje regije u jednakom iznosu, a ne samo u statističkoj regiji prema sjedištu korisnika potpore, jer se radi o potporama za obavljanje javne službe i one se odnose na cijeli teritorij Republike Hrvatske. Potpore dodijeljene poduzetnicima Croatia Airlines d.d. i Trade Air d.o.o. u iznosu od 93,8 milijuna kuna, prikazane su podijeljeno na dvije regije, jer su navedene potpore koristili poduzetnici isključivo za obavljanje javne usluge. Također, i potpore dodijeljene poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d. u iznosu od 79,1 milijun kuna su podijeljene na obje regije u jednakom iznosu.

Najviši iznos horizontalnih potpora (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi se na poduzetnike iz regije Kontinentalna Hrvatska, dok se najviši iznos u posebnim sektorima odnosi na regiju Jadranska Hrvatska.

Tablica 32. Dodijeljene potpore po instrumentima u 2016. godini sukladno NUTS 2.* (u milijunima kuna)

	Jadranska Hrvatska	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
A1	2.065,4	2.340,2	4.405,6
A2	210,4	413,0	623,4
B1	870,3	257,3	1.127,6
C1	35,4	0,8	36,2
D	138,7	139,6	278,3
ukupno	3.320,2	3.150,9	6.471,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

* Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo

U 2016. godini najčešći oblik dodjele potpora putem instrumenata u obje regije su subvencije. U regiji Jadranska Hrvatska, dodijeljeno je ukupno 3.320,2 milijuna kuna potpora, od čega najviše putem subvencija iznos od 2.065,4 ili s udjelom od 62,2 posto, kroz kapitalna ulaganja 870,3 milijuna kuna ili 26,2 posto, putem poreznih olakšica 210,4 milijuna kuna ili 6,3 posto, putem jamstava 138,7 milijuna kuna ili 4,2 posto te kroz povoljne zajmove 35,4 milijuna kuna ili 1,1 posto. U regiji Kontinentalna Hrvatska, dodijeljeno je ukupno 3.150,9 milijuna kuna potpora, od čega najviše putem subvencija iznos od 2.340,2 ili s udjelom od 74,3 posto, putem poreznih olakšica 413,0 milijuna kuna ili 13,1 posto, kroz kapitalna ulaganja 257,3 milijuna kuna ili 8,2 posto, putem jamstava 139,6 milijuna kuna ili 4,3 posto te kroz povoljne zajmove 752.142,50 kuna ili 0,03 posto.

6. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore³⁰ su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 702,8 milijuna kuna, što je više za 186,9 milijuna kuna odnosno 36,2 posto u odnosu na 2015. godinu, kada su *de minimis* potpore dodijeljene u iznosu od 515,9 milijuna kuna, te su više za 186,0 milijuna kuna ili 36,0 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 516,8 milijuna kuna.

Potpore male vrijednosti su u 2016. godini najvećim dijelom dodijeljene putem subvencija s udjelom od 57,8 posto, kroz kapitalna ulaganja 14,4 posto, kroz porezna oslobođenja i izuzeća 14,3 posto, putem jamstava 5,0 posto, dok se ostalih 8,5 posto odnosi na neposredne subvencije kamata, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa, prodaju državne imovine pod povoljnim uvjetima, povoljne zajmove, otpis duga, zajmove poduzetnicima u teškoćama te plaćanja za opozvana jamstva.

Iako se *de minimis* potpore ne smatraju državnim potporama u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, odnosno članka 2. podstavka 2. Zakona, prikazani su podaci o navedenim potporama u ovom Izvješću s obzirom da iznos kunske protuvrijednosti od 200.000,00 eura (iznos kojeg poduzetnik može dobiti u razdoblju od 3 fiskalne godine, neovisno o instrumentu dodjele i razini davatelja potpore male vrijednosti) ne može značajno narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU, kako to proizlazi iz relevantnih propisa Europske komisije.

Za dodjelu *de minimis* potpora nije potrebno odobrenje Europske komisije, niti je takve programe potrebno prijaviti Ministarstvu financija radi izdavanja mišljenja o njihovoj usklađenosti s pravilima o potporama, već članak 10. Zakona propisuje da se *de minimis* potpore dodjeljuju u skladu s važećom uredbom Europske komisije kojom se uređuju potpore male vrijednosti. Stoga davatelji potpora svoja sredstva često dodjeljuju upravo kao *de minimis* potpore što posljedično dovodi do činjenice da je riječ o značajnim izdvajanjima proračunskih sredstava koje davatelji dodjeljuju poduzetnicima.

Tablica 33. Potpore male vrijednosti za razdoblje od 2014. do 2016. godine

Potpore male vrijednosti	2014.	2015.	2016.
	mln HRK	mln HRK	mln HRK
A1 Neposredne subvencije kamata	37,0	22,7	29,5
A1 Subvencije	334,5	294,0	406,3
A1 Oprost duga po osnovi zajma za poduzetnike	-	0,1	-
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	72,6	90,3	100,3
A2 Otpis duga	2,1	-	1,9
A2 Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	15,1	18,7	21,8
B1 Kapitalna ulaganja	17,0	55,8	101,4
B1 Pretvaranje duga u vlasnički udjel	0,8	-	-
B1 Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	-	-	3,1
C1 Povoljni zajmovi	7,6	1,9	2,3
C1 Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	-	-	1,0
D Jamstva	30,1	32,4	35,1
D Plaćanja za opozvana jamstva	-	-	0,1
UKUPNO	516,8	515,9	702,8

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

³⁰ Potpore male vrijednosti dodjeljuju se temeljem pravila propisanih Uredbom Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora u funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (Službeni list Europske unije, L 352, od 24. prosinca 2013.) koja se primjenjuje od 1. siječnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Od ukupno dodijeljenih *de minimis* potpora u 2016. godini, u iznosu od 702,8 milijuna kuna, davatelji potpora na razini središnje države dodijelili su 501,0 milijun kuna ili 71,3 posto, dok su davatelji na lokalnoj razini dodijelili 201,8 milijuna kuna ili 28,7 posto.

De minimis potpore odnosno potpore male vrijednosti su u 2016. godini, prema dostavljenim podacima od strane davatelja potpora, dodjeljivali:

- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta dodijelilo je ukupno 114,2 milijuna kuna potpora, od toga temeljem Zakona o slobodnim zonama u obliku oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica dodijelilo je 13,1 milijun kuna, putem kapitalnih ulaganja iznos od 96,9 milijuna kuna temeljem Programa dodjele potpora male vrijednosti namijenjenih poboljšanju konkurentnosti i učinkovitosti MSP u područjima s razvojnim posebnostima kroz informacijske i komunikacijske tehnologije, zatim putem subvencija temeljem Programa Cjeloživotno obrazovanje za obrtništvo iznos od 2,0 milijuna kuna, temeljem Programa dodjele potpora male vrijednosti za inovacije novoosnovanih MSP 1,8 milijuna kuna kroz kapitalna ulaganja, potom 358.703,62 kuna kapitalnih ulaganja temeljem Programa dodjele potpora male vrijednosti za razvoj malog i srednjeg poduzetništva MSP te 8.199,64 kuna otpisa duga kao pojedinačna potpora korisniku Svijet Dekora d.o.o.

- Ministarstvo poljoprivrede ukupno je dodijelilo 8,5 milijuna kuna subvencija, od toga: 7,4 milijuna kuna temeljem Programa potpora male vrijednosti za razvoj prerade drva i proizvodnje namještaja Republike Hrvatske za 2016. godinu, 726.344,49 kuna subvencija temeljem Programa „Potpora skupinama proizvođača za izradu specifikacije poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda za zaštitu naziva oznakom izvornosti, oznakom zemljopisnog podrijetla ili zajamčeno tradicionalnog specijaliteta“, 298.062,50 kuna subvencija temeljem Programa "Sufinanciranje analize sjemena soje na prisutnost genetski modificiranih organizama (GMO)" te 96.582,31 kuna subvencija temeljem Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine u 2016. godini.

- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije dodijelilo je ukupno 70,3 milijuna kuna *de minimis* potpora, od čega temeljem Zakona o porezu na dobit i Zakona o porezu na dohodak 61,1 milijun kuna poreznih olakšica za obavljanje djelatnosti na potpomognutim područjima i području grada Vukovara, potom 8,5 milijuna kuna subvencija temeljem Programa potpore male vrijednosti u 2016. godini otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta te kao porezna olakšica obveznika poreza na dobit iznos od 738.509,79 kuna (Carinska uprava).

- Ministarstvo turizma dodijelilo je ukupno 25,8 milijuna kuna u obliku subvencija sukladno programima: Program Konkurentnost turističkog gospodarstva 24,4 milijuna kuna, Program Razvoj turizma na selu 1,3 milijuna kuna te Program "Razvoj turizma u malom gospodarstvu 2001.-2003. godine" 57.842,69 kuna.

- Ministarstvo kulture dodijelilo je 1,8 milijuna kuna subvencija sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“.

- Ministarstvo hrvatskih branitelja dodijelilo je 4,5 milijuna kuna subvencija, i to temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja 4,1 milijun kuna te temeljem Programa sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu 401.000,00 kuna.
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dodijelilo je 129.991,89 kuna subvencija temeljem Program potpore brodarima unutarnje plovidbe u nacionalnom prijevozu.
- Ministarstvo financija dodijelio je putem poreznih olakšica 24,4 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o porezu na dohodak, te je Carinska uprava putem poreznih olakšica dodijelila 34.276,06 kuna temeljem Povrata plaćene trošarine na plinsko ulje za pogon strojeva za pripremu površina u razminiranju.
- Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava dodijelilo je 9,3 milijuna kuna subvencija sukladno Programu potpore male vrijednosti za Poziv Obrazovanje za poduzetništvo i obrt, HR.1.1.11.
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, HAMAG – BICRO, dodijelila je ukupno 33,8 milijuna kuna, od čega putem jamstava 32,8 milijuna kuna te putem povoljnih zajmova 1,0 milijun kuna. Potpore su dodijeljene temeljem programa i mjera: ESIF Mali investicijski zajam, ESIF Mikro investicijski zajam, ESIF Mikro zajam za obrtna sredstva, ESIF Pojedinačno jamstvo uz subvenciju kamatne stope, EU početnik, EU početnik – pismo namjere te Rastimo zajedno.
- HBOR je temeljem Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti HBOR-a dodijelio 14,8 milijuna kuna, i to putem subvencija 12,9 milijuna kuna te kroz povoljne zajmove 1,9 milijuna kuna.
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost dodijelio je 78,1 milijun kuna, temeljem Programa za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, i to za energetske učinkovitost putem subvencija 75,9 milijuna kuna i putem povoljnih zajmova 51.274,71 kuna te za zaštitu okoliša putem subvencija 2,0 milijuna kuna i putem povoljnih zajmova 32.367,21 kuna.
- Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara dodijelio je 3,5 milijuna kuna subvencija temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u gradu Vukovaru.
- Agencija za elektroničke medije dodijelila je 25,8 milijuna kuna subvencija temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je 28.997,84 kune *de minimis* potpora u obliku otpisa duga.
- Hrvatski zavod za zapošljavanje je putem subvencija dodijelio 56,6 milijuna kuna potpora temeljem Mjere aktivne politike zapošljavanja. Temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2016. godini iznos od 55,9 milijuna kuna, kroz Program potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2015. godini

636.860,45 kuna te kroz Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015 iznos od 96.966,68 kuna.

- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je putem snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa dodijelio 15,9 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

- Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom dodijelio je ukupno 3,8 milijuna kuna potpora putem subvencija i to temeljem Programa potpora male vrijednosti (*de minimis*) za dodjelu posebnih sredstava za održavanje zaposlenosti u zaštitnim i integrativnim radionicama za 2016. godinu iznos od 3,5 milijuna kuna, temeljem Programa potpora male vrijednosti (*de minimis*) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom za 2015.-2016. iznos od 239.007,58 kuna te temeljem Programa potpora male vrijednosti (*de minimis*) za dodjelu posebnih sredstava za programe inovativnog zapošljavanja za 2016.-2018. iznos od 71.998,00 kuna.

- Hrvatska turistička zajednica je putem subvencija dodijelila 9,9 milijuna kuna potpora, i to sukladno Javnom pozivu za kandidiranje projekata turističkih inicijativa i proizvoda na TNP u 2016. godini iznos od 2,9 milijuna kuna, kroz Javni poziv za potpore događanjima u 2016. godini iznos od 6,5 milijuna kuna, kroz Javni poziv za potpore programima DMK u 2016. godini iznos od 500.000,00 kuna te temeljem Potpora za sufinanciranje lokalnog trajektnog prijevoza grupa organizatora putovanja s organiziranim dolascima u 2016. godini iznos od 22.650,69 kuna.

- Županije, općine i gradovi dodijelili su 201,8 milijuna kuna *de minimis* potpora i to najvećim dijelom putem subvencija 155,4 milijuna kuna, putem neposrednih subvencija kamata 29,5 milijuna kuna, zatim snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa 5,8 milijuna kuna, putem prodaje državne imovine pod povoljnim uvjetima 3,1 milijun kuna, kapitalnih ulaganja 2,4 milijuna kuna, jamstava 2,3 milijuna kuna, otpisa duga 1,8 milijuna kuna, oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica 1,1 milijun kuna, putem povoljnih zajmova 334.559,77 kuna te zajmovima poduzetnicima u teškoćama 34.582,29 kuna.

7. DRŽAVNE POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI

U 2016. godini, 28 država članica EU dodijelile su korisnicima ukupno 102,78 milijarde eura potpora, što zauzima udio u BDP-u od 0,69 posto, ne računajući potpore za željeznički promet i potpore za ublažavanje gospodarske i financijske krize, kako je i prikazano u Tablici 34.³¹ Potpore za poticanje industrije i usluga u EU 28, iznosile su 97,27 milijardi eura ili 0,65 posto BDP-a, od kojih je gotovo 95,6 posto dodijeljeno za poticanje horizontalnih ciljeva od zajedničkog interesa, jer države članice EU, potpore usmjeruju prema strateškim ciljevima EU zacrtanim do 2020. godine regionalni razvoj, istraživanja i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti i slično.

Tablica 34. Ukupne potpore u 2016. godini dodijeljene od strane država članica EU i Republike Hrvatske (isključujući krizne potpore i potpore za željeznički promet)

Država članica	Industrija i usluge		Poljoprivreda i ribarstvo		Ukupno	
	mlrd €	udio BDP	mlrd €	udio BDP	mlrd €	udio BDP
	a	b	c	d	a+c	b+d
Hrvatska 2014.	0,51	1,19%	0,42	0,97%	0,93	2,16%
Hrvatska 2015.	0,58	1,31%	0,64	1,45%	1,22	2,76%
Hrvatska 2016.	0,76	1,67%	0,66	1,43%	1,42	3,10%
EU-28 2016.	97,27	0,65%	5,51	0,04%	102,78	0,69%
Belgija	2,42	0,57%	0,04	0,01%	2,46	0,58%
Bugarska	0,29	0,61%	0,06	0,13%	0,35	0,74%
Češka	2,30	1,30%	0,24	0,14%	2,54	1,44%
Danska	4,43	1,43%	0,09	0,03%	4,52	1,46%
Njemačka	39,94	1,44%	1,12	0,04%	41,06	1,48%
Estonija	0,17	0,82%	0,01	0,05%	0,18	0,87%
Irska	0,39	0,1%	0,15	0,05%	0,54	0,19%
Grčka	0,63	0,36%	0,08	0,05%	0,71	0,41%
Španjolska	2,28	0,20%	0,52	0,05%	2,80	0,25%
Francuska	13,94	0,63%	0,52	0,02%	14,46	0,65%
Italija	2,99	0,18%	0,69	0,04%	3,68	0,22%
Cipar	0,12	0,66%	0,01	0,05%	0,13	0,71%
Latvia	0,36	1,46%	0,02	0,08%	0,38	1,54%
Litva	0,32	0,84%	0,01	0,03%	0,33	0,87%
Luxemburg	0,14	0,28%	0,01	0,00%	0,15	0,28%
Mađarska	2,21	1,95%	0,18	0,16%	2,39	2,11%
Malta	0,05	0,55%	0,00	0,00%	0,05	0,55%
Nizozemska	1,82	0,26%	0,54	0,08%	2,36	0,34%
Austrija	1,84	0,52%	0,15	0,04%	1,99	0,56%
Poljska	4,31	1,01%	0,27	0,06%	4,58	1,07%
Portugal	0,62	0,34%	0,05	0,03%	0,67	0,37%
Rumunjska	1,03	0,61%	0,004	0,00%	1,03	0,61%
Slovenija	0,30	0,75%	0,01	0,01%	0,31	0,76%
Slovačka	0,36	0,45%	0,02	0,03%	0,38	0,48%
Finska	1,65	0,76%	0,35	0,16%	2,00	0,92%
Švedska	3,61	0,77%	0,02	0,00%	3,63	0,77%
Ujedinjeno kraljevstvo	8,30	0,35%	0,25	0,01%	8,55	0,36%

Izvor: Opća uprava za tržišno natjecanje Europske komisije; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Primjenjujući naprijed navedenu metodologiju Europske komisije (bez kriznih potpora i potpora željezničkom prometu), a sukladno podacima iz Tablice 34., u Republici Hrvatskoj je u 2016. godini dodijeljeno ukupno 1.420,5 milijuna eura potpora što je iznosilo 3,10 posto BDP-a, što je više za 201,5 milijuna eura odnosno

³¹ Izvor: internet stranica Europske komisije:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

16,5 posto u odnosu na 2015. godinu kada je dodijeljeno 1.219,0 milijuna eura potpora i kada je udio u BDP-u iznosio 2,76 posto, te je više za 494,8 milijuna eura ili 53,5 posto u odnosu na 2014. godinu kada je dodijeljeno 925,7 milijuna eura potpora i kada je udio u BDP-u iznosio 2,15 posto. Potpore sektoru industrije i usluga u Republici Hrvatskoj su u 2016. godini dodijeljene u ukupnom iznosu od 859,4 milijuna eura, dok je u 2015. godini dodijeljeno 656,8 milijuna eura, a u 2014. godini 756,9 milijuna eura. Potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 657,1 milijun kuna, dok je u 2015. godini dodijeljeno 641,1 milijun eura, a u 2014. godini 415,9 milijuna eura.

Unutar horizontalnih potpora dodijeljenih u EU-28 u 2016. godini, na zaštitu okoliša i očuvanje energije se odnosi udio od 57,5 posto, na regionalne potpore 7,5 posto, za istraživanje i razvoj i inovacije 9,3 posto, kulturu 4,7 posto, za male i srednje poduzetnike 5,4 posto, zapošljavanje 2,4 posto itd., dok se na sektorske potpore odnosi tek 4,4 posto. U Republici Hrvatskoj je u 2016. godini, za horizontalne potpore dodijeljeno 423,6 milijuna eura ili 49,3 posto od ukupnih potpora dodijeljenih industriji i uslugama, i to najviše za zaštitu okoliša i očuvanje energije 195,9 milijuna eura, za regionalni razvoj 125,1 milijun eura, malim i srednjim poduzetnicima 52,8 milijuna eura, zapošljavanje 22,2 milijuna eura, kultura 11,1 milijun eura i itd. Dok je u 2015. godini, za horizontalne potpore dodijeljeno 290,7 milijuna eura ili 44,3 posto od ukupnih potpora dodijeljenih industriji i uslugama, i to najviše za zaštitu okoliša i očuvanje energije 141,9 milijuna eura, za regionalni razvoj 82,2 milijuna eura, zapošljavanje 27,1 milijuna eura i itd.

U EU je u 2016. godini ukupno dodijeljeno kroz skupna izuzeća 31,24 milijarde eura potpora. Dodjela potpora kroz skupna izuzeća ili programe potpora daje državama članicama EU mogućnost smanjenja administrativnog tereta i omogućavanje bolje fleksibilnosti rada, jer se na taj način omogućuje dodjela potpora bez prethodne kontrole od strane Europske komisije, a postavljeni kriteriji sukladnosti utvrđuju jednaka pravila za sve na unutarnjem tržištu.

S obzirom da Ministarstvo financija dostavlja izvješća i Europskoj komisiji, stoga su i u ovom Izvješću prikazani podaci usklađeni s metodologijom prikaza potpora u EU, jer su nakon pristupanja Republike Hrvatske u EU, svi podaci o dodijeljenim potporama Republike Hrvatske dio Izvješća Europske komisije o dodijeljenim državnim potporama uz ostale države članice EU.

8. PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2017. GODINI

Iznosi dodijeljenih državnih potpora u 2016. godini bili su, suprotno prethodnim procjenama, puno viši od iznosa državnih potpora dodijeljenih u prethodnom razdoblju, iz tog je razloga teško procijeniti stvarno dodijeljene potpore u 2017. godini. Iznosi dodijeljenih državnih potpora u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu mogli bi biti niži, budući da je gospodarska kriza u 2017. godini ipak blaža nego u prethodnim godinama, a davateljima potpora su na raspolaganju manji iznosi sredstava. Iz tog razloga dodijeljene potpore u 2017. godini mogle bi biti manje od dodijeljenih potpora u 2016. godini za otprilike 10 do 15 posto.

Glede potpora za poljoprivredu i ribarstvo u 2017. godini, procjenjuje se dodjela potpora otprilike na istoj ili višoj razini potpora u odnosu na prethodno razdoblje, dok bi sektorske potpore mogle ostati na istoj razini ili biti čak i manje, a pozitivan trend dodijele potpore bi se trebao nastaviti s dodjelom regionalnih potpora te potpora horizontalnim ciljevima, koje bi mogle biti dodijeljene u nešto višim iznosima, a i u samom cilju primjene modernizacije državnih potpora u EU (*State Aid Modernisation* – SAM) je poželjan tijek rasta tih tzv. „dobrih potpora“, odnosno veće financiranje horizontalnih ciljeva kao što su istraživanje i razvoj i inovacije, zaštita okoliša, mali i srednji poduzetnici te regionalni razvoj.

9. ZAKLJUČAK

Godišnje izvješće o dodijeljenim državnim potporama za 2016. godinu, prikazuje sve podatke o ukupno dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti u 2016. godini, te revidirane podatke o dodijeljenim potporama u 2014. i 2015. godini, temeljem dostavljenih podataka Ministarstvu financija od strane davatelja državnih potpora i potpora male vrijednosti.

U Republici Hrvatskoj je u 2016. godini dodijeljeno ukupno 11.418,9 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 15,6 posto u odnosu na 2015. godinu te za 27,6 posto u odnosu na 2014. godinu. Udio ukupnih potpora u BDP-u u 2016. godini iznosio je 3,31 posto. Potpore po zaposlenom u istoj godini iznosile su 8.212,60 kune, što je povećanje za 12,80 posto u odnosu na 2015. godinu te povećanje za 23,18 posto u odnosu na 2014. godinu. Potpore po stanovniku u 2016. godini iznose 2.655,60 kuna i više su za 15,62 posto u odnosu na 2015. godinu te za 27,61 posto u odnosu na 2014. godinu. Udio potpora u rashodima države povećao se u 2016. godini odnosu na ranija razdoblja, u 2016. godini iznosio je 9,50 posto, u 2015. godini 8,33 posto te u 2014. godini 7,02 posto.

Kako je naprijed i navedeno, u 2016. godini je dodijeljeno ukupno 11.418,9 milijuna kuna potpora, a od navedenog iznosa, sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljeno je ukupno 4.947,8 milijuna kuna, a industriji i uslugama ukupno 6.471,1 milijun kuna, odnosno prema strukturi ukupno dodijeljenih potpora, potpore poljoprivredi i ribarstvu čine 43,3 posto ukupno dodijeljenih potpora, a potpore za industriju i usluge 56,7 posto.

Potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstva u 2016. godini dodijeljene su u iznosu od 4.947,8 milijuna kuna, što je povećanje za 1,4 posto u odnosu na 2015. godinu te 55,9 posto u odnosu na 2014. godinu. Navedene potpore imaju udio od 43,3 posto u ukupnim potporama, a udio tih potpora u BDP-u u 2016. godini je 1,43 posto.

Potpore dodijeljene sektoru industrije i usluga u 2016. godini ukupno iznose 6.471,1 milijun kuna, što je povećanje za 29,5 posto u odnosu na 2015. godinu te za 12,1 posto u odnosu na 2014. godinu. Udio potpora sektoru industrije i usluga u ukupno dodijeljenim potporama u 2016. godini iznosi 56,7 posto, dok udio tih potpora u BDP-u u 2016. godini iznosi 1,87 posto. U strukturi potpora u sektoru industrije i usluga, sektorske potpore dodijeljene su u iznosu od 3.281,9 milijuna kuna s udjelom od 50,7 posto u strukturi potpora u sektoru industrije i usluga, dok su horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, dodijeljene u iznosu od 3.189,2 milijuna kuna ili s udjelom od 49,3 posto.

Potpore posebnim sektorima su dodijeljene u 2016. godini u iznosu od 3.281,9 milijuna kuna što je povećanje za 17,8 posto u odnosu na 2015. godinu te smanjenje za 23,3 posto u odnosu na 2014. godinu. Udio sektorskih potpora u 2016. godini u odnosu na ukupno dodijeljene potpore industriji i uslugama iznosi 50,7 posto, dok je taj udio u ukupno dodijeljenim potporama 28,7 posto. Unutar sektorskih potpora dodijeljenih u 2016. godini, najviše potpora odnosi se na usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje 1.215,2 milijuna kuna, zatim na potpore sektoru prometa 1.152,0 milijuna kuna, za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 580,9 milijuna kuna, sektoru brodogradnje 315,2 milijuna kuna te sektoru turizma 18,6

milijuna kuna. U dodijeljenim potporama posebnim sektorima prevladavaju subvencije s udjelom od 73,5 posto, zatim slijede kapitalna ulaganja s 17,4 posto, te jamstva s 8,2 posto i porezne olakšice s 0,9 posto.

U 2016. godini su unutar navedenih sektorskih potpora, dodijeljene potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge, i to u iznosu od 2.415,5 milijuna kuna, što predstavlja udio od 21,2 posto ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore odnose se na javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa u iznosu 1.192,3 milijuna kuna, na usluge u željezničkom prometu 723,3 milijuna kuna, u pomorskom prometu 303,8 milijuna kuna, zračnom prometu 97,1 milijun kuna, za poštanske usluge 79,1 milijun kuna te za kopneni cestovni promet 19,9 milijuna kuna.

Horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, dodijeljene su u 2016. godini, u ukupnom iznosu od 3.189,2 milijuna kuna, što je više za 44,2 posto u odnosu na 2015. godinu te za 113,4 posto u odnosu na 2014. godinu. U 2016. godini se na horizontalne potpore u užem smislu³² odnosi iznos od 2.187,9 milijuna kuna, na regionalne potpore 942,0 milijuna kuna te na potpore na lokalnoj razini 59,3 milijuna kuna. Potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima u „užem smislu“ u 2016. godini iznose 2.187,9 milijuna kuna te su više za 46,1 posto u odnosu na 2015. godinu i za 154,8 posto u odnosu na 2014. godinu. U strukturi horizontalnih potpora u užem smislu u 2016. godini, najviše potpora dodijeljeno je u iznosu od 1.475,3 milijuna kuna za zaštitu okoliša i uštedu energije, malim i srednjim poduzetnicima 397,3 milijuna kuna, za zapošljavanje 167,3 milijuna kuna, za kulturu 83,3 milijuna kuna, za usavršavanje 51,5 milijuna kuna te za istraživanje i razvoj i inovacije 13,2 milijuna kuna.

Regionalne potpore su u 2016. godini dodijeljene u iznosu od 942,0 milijuna kuna, te su više za 50,7 posto u odnosu na 2015. godinu, i za 68,6 posto u odnosu na 2014. godinu. Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene su u 2016. godini u iznosu od 59,3 milijuna kuna, što je manje za 33,7 posto u odnosu na 2015. godinu i za 23,2 posto u odnosu na 2014. godinu.

Podaci o podijeli dodijeljenih potpora prema karti regionalnih potpora odnosno po NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj – Kontinentalnoj i Jadranskoj Hrvatskoj, su prikazani i u ovom Izvješću, no navedenim podacima nisu obuhvaćene potpore poljoprivredi i ribarstvu. Potpore dodijeljene statističkoj regiji Jadranska Hrvatska u 2016. godini iznose ukupno 3.320,3 milijuna kuna, od čega se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 1.073,2 milijuna kuna dok se na posebne sektore odnosi 2.247,1 milijun kuna. Potpore dodijeljene statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska ukupno iznose 3.150,8 milijuna kuna, gdje se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 2.116,0 milijuna kuna, a na sektorske potpore 1.034,8 milijun kuna.

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore, se u smislu Zakona i ne smatraju potporama jer ne mogu narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU, međutim ipak su u ovom Izvješću prikazane, i to kako bi se

³² Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojasnih mreža.

prikazalo da se navedenim potporama ipak izdvajaju značajna proračunska sredstva, a u 2016. godini dodijeljeno je 702,8 milijuna kuna *de minimis* potpora, što je za 36,2 posto više u odnosu na 2015. godinu te za 36,0 posto u odnosu na 2014. godinu.

Unatoč smanjenju gospodarske krize te sve manjim poteškoćama u poslovanju poduzetnika u Republici Hrvatskoj i smanjenim njihovim proračunskim mogućnostima, velik je rast dodijeljenih potpora u 2016. godini u odnosu na ranija razdoblja. S obzirom na navedeno, i dalje je potrebno kod dodjele državnih potpora, sve više usmjeravati ograničena proračunska sredstva u tzv. „dobre potpore“ horizontalnog karaktera, a manje u sektorske potpore, te se pri tome mora voditi računa o Smjernicama politike državnih potpora u Republici Hrvatskoj koje naglašavaju upravo te ciljeve koji su najviše i naglašeni u postupku Modernizacije državnih potpora pokrenutom od strane Europske komisije 2012. godine.

PRILOG 1.

Davatelji potpora na razini središnje države u 2016. godini

<i>Davatelji potpora na razini središnje države u 2016. godini</i>
1. Ministarstvo financija
2. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
3. Ministarstvo kulture
4. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
5. Ministarstvo poljoprivrede
6. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
7. Ministarstvo turizma
8. Ministarstvo znanosti i obrazovanja
9. Ministarstvo hrvatskih branitelja
10. Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
11. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
12. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara
13. Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
14. Agencija za obalni linijski pomorski promet
15. Agencija za elektroničke medije
16. Hrvatski audiovizualni centar
17. Hrvatska banka za obnovu i razvitak
18. Hrvatski zavod za zapošljavanje
19. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
20. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
21. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
22. Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.
23. Hrvatska turistička zajednica
24. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka

PRILOG 2.

Kategorije državnih potpora

Pravila	
Kategorija	
Namjena	
HORIZONTALNA PRAVILA	
Istraživanje i razvoj i inovacije	Projekti istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja
	Pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike
	Novo osnovani mali poduzetnici koji se bave inovacijama
	Inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga
	Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici)
	Unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima
	Osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera
Zaštita okoliša i ušteda energije	Postizanje višeg stupnja zaštite okoliša od obvezujućih standarda odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
	Nabava novih transportnih vozila po standardima višim od obvezujućih odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
	Prilagodba budućim obvezujućim standardima
	Istraživanja odnosno izrada studija neposredno vezanih za zaštitu okoliša
	Ušteda energije
	Obnovljivi izvori energije
	Kogeneracija i daljinsko grijanje
	Gospodarenje otpadom
	Sanacija onečišćenih područja
	Premještanje poduzetnika radi zaštite okoliša na postojećoj lokaciji
	Sustav trgovanja dozvolama
	Suzbijanje negativnih vanjskih učinaka zaštite okoliša putem smanjenja ili izuzeća od poreza za zaštitu okoliša za pojedine sektore ili kategorije poduzetnika uz mogućnost uvođenja viših poreza za ostale poduzetnike
Mali i srednji poduzetnici	Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta vezanih uz projekt ulaganja
	Pokriće troškova osnivanja i tekućih troškova poslovanja vezanih samo za male ženske poduzetnike
	Prilagodba budućim obvezujućim standardima
	Savjetodavne usluge
	Sudjelovanje na sajmovima
	Pokrivanje troškova prava industrijskog vlasništva
	Novi mali poduzetnici koji se bave inovacijama
	Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije
	Ulaganja rizičnog kapitala od strane investicijskih fondova

Zapošljavanje	
	Zapošljavanje invalidnih osoba ili osoba koje se teže zapošljavaju
	Pokriće dodatnih troškova zapošljavanja invalidnih osoba
Usavršavanje	
	Posebno usavršavanje zaposlenika
	Opće usavršavanje zaposlenika
Sanacija i restrukturiranje	
	Pomoć poduzetnicima u teškoćama kojima se temeljem ostvarivog i prihvaćenog plana restrukturiranja može osigurati dugoročni ostanak na tržištu
Kultura i zaštita baštine	
	Poticanje kulture i zaštita baštine
POSEBNA SEKTORSKA	
Kopneni promet (željeznički, cestovni, unutarnji plovni putevi)	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na gradski, prigradski, regionalni i nacionalni prijevoz
	Investicijska ulaganja u razvoj kombiniranog prijevoza koja se odnose na ulaganja u infrastrukturu te nepomične i pomične objekte koji su neophodni za pretovar
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Zračni promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa za zračni prijevoz unutar države između regionalnih zračnih luka
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Pomorski promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na pomorsku kabotažu
	Odobranje poreznih olakšica u cilju održavanja konkurentnosti brodara
	Pokriće troškova zapošljavanja koji se odnose na smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje
	Zamjena posade tj. podmirenje dijela troškova povratka pomorca u domovinu
	Ulaganje u obnovu flote koja čine dio strukturalne reforme čiji je cilj smanjivanje kapaciteta flote
	Usavršavanje pomoraca te ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Proizvodnja čelika	
	Zatvaranje poslovanja (kapaciteta) poduzetnika
	Zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje radnika, pod uvjetom da se radi o djelomičnom ili potpunom zatvaranju kapaciteta
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama osim potpora za sanaciju i restrukturiranje
Brodogradnja	
	Prilikom djelomičnog ili potpunog zatvaranja kapaciteta mogu se pokriti sljedeći troškovi: zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje; savjetodavne usluge radnicima koji su proglašeni viškom odnosno prijevremeno umirovljeni; prekvalifikacija radnika; preuređenje brodogradilišta, zgrada, postrojenja i infrastrukture za svrhe različite od brodogradnje
	Prilikom potpunog zatvaranja kapaciteta putem zajmova i državnih jamstava okončanje nedovršenih poslova
	Regionalne potpore za nadogradnju ili modernizaciju postojećih poduzetnika zbog poboljšanja iskoristivosti postojeće opreme i uređaja
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Javne radiodifuzijske usluge	
	Usluge od općeg gospodarskog interesa koje su u izravnoj vezi s

	demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama društva i potrebom očuvanja medijskog pluralizma
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Kinematografija i ostala audiovizualna djelatnost	
	Proizvodnja filmova i TV programa koji su od značaja za razvoj kulture sukladno potvrđenim nacionalnim kriterijima
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Poštanske usluge	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na univerzalne usluge, a ispunjava zahtjeve za kontinuitetom, tajnošću, neutralnošću, jednakosti postupanja i prilagodljivosti
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Turizam	
	Sve namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
REGIONALNA	
	Početna materijalna i nematerijalna ulaganja
	Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
	Naknada dijela troškova tekućeg poslovanja (postojanje dodatnih transportnih troškova, područja s naseljenošću ispod 8 stanovnika po km ² , udaljenost i nedostupnost pojedinih područja te za novoosnovane male poduzetnike)
	Veliki projekti ulaganja

Razina državne potpore

Opis razine
1. Državna razina
2. Regionalna razina
3. Lokalna razina
4. Ostalo

PRILOG 3.

Instrumenti državne potpore

A – Subvencije, porezna izuzeća i oprost duga

Subvencije i porezna izuzeća, čine prvu skupinu u kojoj cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Ta skupina se dijeli na dvije podskupine:

- **A1** - subvencije (subvencije, neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilna nagodba i stečaj);
- **A2** - oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima, i to: olakšice s područja posebne državne skrbi - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području Grada Vukovara - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja - niža stopa poreza na dobit, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba - niža stopa poreza na dobit, poticaji istraživanja i razvoja - umanjenje porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja).

Osim subvencija i poreznih izuzeća u skupinu A2 ulaze i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga.

B - Udjeli u vlasničkom kapitalu

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku, svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. U tu skupinu potpora ubrajaju se: državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima, odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika i sl. Ovdje se radi uglavnom o poduzetnicima u teškoćama, kojima država na ovaj način nastoji pomoći.

C – Financijski transferi

- **C1 - Povoljni zajmovi** - krediti koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvitak. U ovoj skupini nalaze se i zajmovi poduzetnicima u teškoćama.

D – Jamstva, opozvana jamstva

Obuhvaćaju državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima. Državno jamstvo u pravilu ne predstavlja potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u financijskim poteškoćama, da korisnik zajma može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu.

Ovoj skupini pripadaju i opozvana jamstva kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva.

Navedeni instrumenti dodjele potpore predstavljaju samo najčešće korištene instrumente.

Metodologija ocjene elementa državne potpore

Skupina A1	
Subvencije	ukupna vrijednost primljene subvencije
Neposredne subvencije kamata	ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata)
Oprost duga po osnovi zajma	vrijednost otpisanoga duga
Prisilna nagodba i stečaj	procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročenog slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja

Skupina A2	
Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera, već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje; potpora je ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice
Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća – u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj; potporu čini ukupni izračunati iznos
Odgode pri plaćanju poreza	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost
Otpis duga	iznos otpisanog duga
Odgode pri podmirenju duga	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost

Skupina B	
Ulaganja u vlastiti kapital	potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore
Kapitalna ulaganja i rizični kapital	element potpora nazočan je u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti; element potpore je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore; ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital
Pretvaranje duga u vlasnički udjel	element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika; potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, koja proizlazi zbog slabijeg položaja države
Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	potpora je razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje
Odricanje od isplate dobiti poduzetnika	dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne, predstavlja u cijelosti potporu

Skupina C1	
Povoljni zajmovi	razlika između referentne stope i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost
Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	razlika između referentne stope za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost; potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma

Skupina D	
Jamstva	razlika između tržišne cijene jamstva i cijene državnog jamstva koja je niža; za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva
Opozvana jamstva	iznos opozvanog jamstva

Skupina E1	
Ostalo	